10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهانتاق غزته‌سی صاحب امتیازی د. جیوه‌لك
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ
ձեռագրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը ԿԱՆԽԻԿ ղշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ
12 ամիսը ԿԱՆԽԻԿ Ֆրց. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ
10ԻՆ 20ԻՆ ԵՒ 30ԻՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց
համար մասնաւոր պայմաններ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

„ԻԶՄԻՐԻ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ„Ը

Գրասէր ու զարգացած մաքի տէր կարգ մը ընթերցողներ, ու մասնաւորապէս պոլսեցի Իզմիրցիներ, գրաւոր թէ բերանացի կերպով կը շնորհաւորեն խմբագրութիւնս՝ անցեալ Ապրիլ 19 շաբաթ օրէն սկսեալ թերթօնի ձեւով շարունակաբար հրատարակելնուս համար Dr. Մ. Վահէի «Իզմիրի Տպաւորութիւններ»ը, այնքան նկարուն եւ ինքնատիպ ոճով մը գրի առնուած։ Ուղեւորի այդ տպաւորութիւնները հազիւ թէ աւելի չահեկան կը դառնան, մասնաւորապէս անով որ խորինկ ու յստակատես դիտող մըն է զանոնք գրողը, որ միանգամայն գիտցած է լաւ գրել ինչ որ կրցած է արդէն լաւ տեսնել։

Ուստի մեր բազմաթիւ ընթերցողներուն մեզի ուղղած շնորհաւորութիւնները մեր կարգին կ'ուղղենք «Իզմիրի Տպաւորութիւններ»ու հեղինակ յարգելի Dr. Վահէին, միեւնոյն ժամանակ մեր շնորհակալութիւնները յայտնելով իրեն, Սուրհանդակի նկատմամբ ցուցուցած իր համակիր վերաբերումին համար։

ԹԻՖԼԻԶԷՆ Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

(ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑԷ ՄԸ)

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 2 Ապրիլ 1903

Մարտ 30ի իրիկուան կառախումբով մեկնելով Թիֆլիզէն, հետեւեալ օրը հասայ Խարխուլի կայարանը, որ Ս. Էջմիածնէն տասներկու վերստ հեռաւորութեան վրայ կը գտնուի։

Կառախումբին սրարշաւ գնացքը և մեր ուղեւորութեան մէկ կարեւոր մասին գիշերուան հանդպելը ինծի առիթ չտուին լայն տպաւորութիւններ ունենալու. ինչ որ նկատեցի, մեր կտրած անցած ճամբաները՝ մինչեւ Խարխուլ լերկ ու մեծ մասամբ խոպան դաշտեր կը ներկայացնէին։ Ձիւնը՝ բարձունքներու, ինչպէս նաեւ ձորերու մէջ առատ էր, առու և գետակներ յորդած. ասիկայ կը նշանակէ թէ պատմական ձմեռ մը անցած է այս տեղերէն։ Աչքիս զարկաւ երկաթուղիի ճամբուն վրայ գտնուած գիւղերու ողբալի վիճակը։ Ես երբեք այսքան ողորմելի տեսարանի հանդիպատես չէի եղած։ Կովկասի այս կողմերը մարդ դժուար թէ կը հանդպի միյարկանի գիւղական տուներու։ Եղածները պարզ հողի չաղախով՝ քանդուած պատերու մէջ թաղուած գետնափորեր կը կազմեն։ Հոն է սենեակը, հոն է ննջարանը, հոն է գոմը, մարդ ու անասուն հոն է որ մակաղին, ի հարկէ զուրկ առողջապահական պայմաններու է'ն տարրական առաւելութիւնէն։ Ինծի ըսին թէ հիւանդութիւններ իրենց ամէն տեսակներով կը փայլին այն տեղերը, և բժիշկի ու դեղի պակասութեան զոհերը անթիւ են ու անհամար։ Թիֆլիզի, Պաթումի, Բագուի մէջ իրենց վիճակէն գոհ չեղող բժիշկներ քիչ չեն, սակայն ո՞ւր են քաղաքի հրապոյրները գիւղական կեանքի տափակութեան հետ փոխանակող ինտելիգենտները։ Չկայ մէկը որ տգէտ գիւղացիին բացատրէ թէ իր այդ կուզպային կեանքը ամէն կերպով հիւծող է. ահա ինչ բանի պէտք է վերագրել ճղճիմ, տգոյն, կէս-մեռել մարդոց ներկայութիւնը որ կը վխտան չորս կողմ։ Այդ գետնափորի ապականուած մթնոլորտը առ հասարակ ազդած է և անասուններու վրայ, այնպէս որ ձեր առջեւէն անցնող ջորիները վատ ու քոսոտ ընտանիներու կարգեր կը պարունակեն։

Աղքատութեան աչքիս զարկած նըշանները շատ մեծ են, գիւղական ազգաբնակութեան մեծամասնութիւնը՝ կիսամերկ ու բոբիկ՝ ձմեռուան ցուրտին և ամառուան կիզիչ օդերուն տառապանքը կը կրեն իրենց վրայ։ Ես այս բանը հաստատեցի հեռուէն, և մասամբ մէկ քանի կայարաններու մէջ։ 30 կոպէկ միայն պէտք կ'ըլլայ ինծի խոստանալ, ֆայթօնի մը մէկուէկէս ժամուան ճամբայ կտրելու համար։ Երեւակայեցէք աշխատաւոր դասակարգին եղած վարձատրութեան պայմանները. 30 կոպէկը մէկ ֆրանքէն ալ պակաս կ'արժէ։

Խեղճ երեւոյթով պարսկական գիւղ մը կտրելով կը մտնենք լայն ու ընդարձակ դաշտավայրը։ Հակառակ երկու օրուան յաջորդող յանկարծական տաքերուն, հոս օդը մեղմ է և զով. բնութիւնը գարնան դալարով պճնազարդուած, արագահոս վտակներ կը կարեն կ'անցնին զիրար. հեռո՞ւն ամէն կողմէ լեռան շղթաներ պար կը կազմեն չորս բոլորը. սեպ ու ձիւնապատ գագաթներ ամպերու խուփ փարած կը քնանան։ Ժամը մօտ 6½ն է, և արեւը արեւմուտքի հարթ լեռնագագաթներէն կը փորձէ վար խոյանալ, արուեստական հրդեհը վառելով արեւելեան հորիզոնը ծածկող լեռանց բիւրեղեայ կողերուն վրայ։ Զմայլելի և իրաւամբ վերացնող է վերջալուսնի պատկերը անպարագիծ բնութեան մէջ։

Տակաւ դաշտին մէջ մեղմ ստուերներ կ'երկարին, և այս պարագային կէս ժամի հեռաւորութեան վրայ կառապանս ինծի կ'իմացնէ Վաղարշապատի երեւումը, զոր ամէն կողմէ կը հովանաւորեն ցիւ եկեղեցիներու կաթողիկէները։ Զուարթնոց եկեղեցին ալ կայ ասոնց կարգին մէջ, ա'ն որ հնագէտ Տ. Խաչիկ վարդապետի անյաջող պեղումներուն շնորհիւ այնքան մեծաձայնակ դարձաւ։

* * *

ԱՓՐԻԿԷԻ ԽՈՐԵՐԷՆ

ՀԱԲԷՇԱՍՏԱՆԷՆ ՆԱՄԱԿ

Հաբէշաստանի տնտեսական վիճակը.— Հայերը.— Անբարեխիղճ թղթակիցներ։

ԱՏԻՍԱԲԱԲԱ, 30 Մարտ 1903

Ժամանակէ մը ի վեր սկսած են Հաբէշաստանէն կարգ մը պատահական անծանօթ թղթակիցներ փայլուն, հրապուրիչ նկարագրութիւններ ընել երկրին անտեսական վիճակին վրայ ընդհանրապէս և տեղւոյն Հայերուն վրայ մասնաւորապէս, հայ թերթերու մէջ առանք միամտօրէն իրենց սիւնակները բացած են այդ անհիմն, սխալ նկարագրութեանց և տեղեկութեանց անծանօթ հեղինակներուն առջեւ։ Այդ ճըշմարտութեան կամ խեղաթիւրութեանց տըպաւորութեամբ հակառակ տղայական նըկարագրութեանց հետեւանքը այն եղած է որ կարգ մը միամիտներ մեզ հասած թղթակցութեանց համեմատ, կը պատրաստուին այս կողմերը գալու, իրենք ալ հասնելու համար այն երեւակայական բարձրութեան՝ ուր հասած ըլլալ կը կարծեն առեւտրական ասպարէզին մէջ հոս գտնուող Հայերը։ Կուզանք հրապարակաւ յայտնել այդ կարգի միամիտներու թէ՝ տեղւոյս սակաւաթիւ Հայերը ո՛չ թէ բարձր այլ միջին դիրք մը իսկ չունին տեղւոյս առեւտրական հրապարակին վրայ, բացի երկու կամ երեք Հայերէ որոնք քառորդ դար մը առաջ եկած եւ վերջապէս ահագին դժուարութիւններով եւ նեղութիւններով յաջողած են իրենց համար համեստ դիրք մը չինել հոս։ Աւելի վերջերը եկողները ահագին տոկոսով (տարին 24 առ %) դրամ փոխ առած վաճառականութիւն կ'ընեն, և ոչ թէ բան մը չեն չահած, այլ ծանր պարտքերու տակ կը հեծեն։ Իսկ Հաբէշական արքունեաց մէջ աշխատողները՝ պարտիզպան, դերձակ, ոսկերիչ՝ պարզ գործաւորներ են ամսական 50 թալէրով (5 կամ 4½ ոսկի օսմանեան) որոնք փառասիրական երազներով փքուած, ինքզինքնին իրենց արհեստին պետը անուանած են։ Վերջապէս առեւտրական ասպարէզին մէջ թէ զանազան պաշտօններու մէջ, Հայերը այս տեղ երբէք բարձր դիրք մը չունին։ Հետեւաբար խորհուրդ կուտանք այդ միամիտ ազգայիններուն որ երբեք Հաբէշաստանի վրայ ոսկի երազներ չտեսնեն և ո՛չ ալ տեղւոյս Հայերուն երեւակայական բարձրութեան վրայ յոյս դնելով այս կողմերը գան, ուր եթէ չունին ձեռքերնին որոշ դրամագլուխ մը և բանուկ արհեստ մը, կը զգան իրենց բացարձակ թշուառութիւն, և կը յայտնենք միեւնոյն ժամանակ այդ երազներով պարող միամիտներուն թէ յորմէհետէ Եւրոպա նետած է իր առեւտրական ցանցերը հաղգնիւս ամենէն խուլ և մութ անկիւնները, չէ մնացած տեղ մը ուր հըռնարաւոր ըլլայ բաղդախնդրի մը՝ մէկ ճամկով հարստանալ։ Հոս Հաբէշաստանի մէջ, որու տարեկան արտածութիւնն և ներածութիւնն հազիւ կը հասնին 300,000 անգլ. ոսկիի, ինչ որ Թուրքիոյ ամենէն աննշան ծովեզերեայ քաղաքի մը արտածութեան եւ ներածութեան տարեկան համագումարին հետ համեմատութեան իսկ չի դրուիր, ահագին մրցում կայ առեւտրական հրապարակին վրայ Եւրոպացիներու, Հնդիկներու, Արաբներու, Հայերու և Հաբէշներու միջեւ որոնք՝ չնայած երկրի հեռաւորութեան և իրենց վճարելիք բարձր տուրքին՝ հարիւրին 8-10 չահով կը բաւականանան։

Երբ 8-10 միլիոն բնակիչ պարունակող ահագին տարածութեամբ երկրի մը տարեկան ընդհանուր գործառնութեանց համագումարը կը յանգի 300,000 ոսկի ողորմելի գումարին, միթէ չպացուցանի՞ր այդ երկրին կամ ժողովրդեան ընդհանուր աղքատութիւնը, խեղճութիւնը։ Եւ ինչպէս չտիրէ այդ աղքատութիւնն և ընդհանուր չըլլայ այն, երբ միլիոնաւոր լմիկներ ոչ հողագործութիւն ունին և ոչ արհեստ, կ'ապրին երկինքի թռչուններուն նման՝ ափ մը գարիով կամ սիսեռով։

* * *

Երկիրին ընդհ. անտեսական դրութեան և Հայերուն նիւթական կացութեան վրայ այս մի քանի դիտողութիւններէն վերջ՝ կ'անցնինք Պոլսական թերթի մը 431 թիւին մէջ հրատարակուած յօդուածի մը անճիշդ պարունակութեանց։ Յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ «Շատերուն մեծկակ դրամագլուխներ ու պատիւներ տրուած է որպէս զի դիւրութիւն ունենան իրենց արհեստներով երկիրը զարգացնելու»։ Երբեք արհեստներու զարգացման համար այլ ու ձախ դրամ բաշխուած չէ հոս. այլ դրամը տրուած է 24 առ % տոկոսով վաճառականներու, և ո՛չ թէ արհեստաւորներու։ Նոյն թերթին յօդուածագիրը կ'ըսէ թէ «Գրիգորիս Պօղոսեան հանդերձապետն է Մենելիքի»։ Ինչպէս բոլոր այս գրուածքի ընթացքին մէջ, Մենելիք ո՛չ հանդերձապետ ունի, ո՛չ ոսկերչապետ, ո՛չ պարտիզպանապետ, այլ իր քով աշխատողները պարզ արհեստաւորներ են դերձակ, պարտիզպան, ոսկերիչ են. են.։ Եւ առաջին անգամն է որ կը լսենք թէ Գրիգորիս անունով մէկը կայ եղեր հանդերձապետ Մենելիքի։ Գրիգորիս անունով անձ մը կայ հոս որ կը զբաղի վաճառականութեամբ և յաջողած է իր գործունէութեամբ համեստ դիրք մը ունենալ առեւտրական հրապարակին վրայ։ «Մաղշան հարիւրապետ» Փաշօտայի հերոսը՝ Ատիսաբաբա եկած առաջ Պ. Գրիգորիս Պօղոսեանի մօտ բնակած էր, ինչպէս նաեւ հոն բնակած էր Նափոլէոն Իշխանը» կ'ըսէ պատուոյն յօդուածագիրը։ Այդ երկու նշանաւոր անձերը հիւրընկալուած են Ատիսաբաբայի մէջ Ֆրանսացի վաճառականներուն մօտ, ո՛չ թէ Պ. Գրիգորիս Պօղոսեանի մօտ որ այդ բարձր անձնաւորութեանց Ատիսաբաբա եկած ժամանակ, ինքը Պ. Իսպէհանի մօտ պաշտօնավարուած էր իբր հասարակ պաշտօնեայ մը։ «Մենելիքի պալատը 5-600 սենեակ կը կազմեն» կը գրէ։ Կա՛մ պէտք է տպագրական վրիպակի վերագրել այդ թիւը, կամ Պ. յօդուածագրին մտաւորական վրիպակին, որովհետեւ ուրիշ կերպով չէ կարելի բացատրել այդպիսի սխալ մը։ «Ճամբորդութիւնը շատ անստոյգ է Հաբէշաստանի մէջ. առանց քառասուն յիսուն հոգի միանալու կարելի չէ տեղէ մը անել երթալ, ճամբաները լեցուն են փիղերով, առիւծներով և վագրերով, որոնց վրայ կ'աւելնան նաեւ աւազակներ՝ միշտ պատրաստ ճամբորդները կողոպտելու» կը գրէ պարոնը։ Ճամբաներու ապահովութիւնը մանաւանդ Հարարէն Ատիսաբաբա որ կը տեւէ 12—15 օր, բացարձակ է. նոյն իսկ Եւրոպայի մէջ չկայ այն բացարձակ, անպայման ապահովութիւնը լեռնային ճամբորդութեանց մասին ինչ որ կայ Հաբէշաստանի մէջ։ Վայրենի գազանները՝ մենք գիտենք որ ճամբորդներու յաճախած վայրերէն խոյս կուտան, և այս պատճառաւ է որ ճամբաները, մի քանի անվնաս կապիկներէ զատ, ուրիշ գիշակեր կենդանիներու երբեք չեն պատահիր ճամբորդները, և կարելի է ո'չ թէ Պ. յօդուածագրին ըսածին համեմատ 40—50 հոգիով ճամբորդել, այլ լոկ 1-2 ծառայով բոլորովին հանգիստ և ապահով։ Այս ճամբաներու և քաղաքներու մէջ տիրող ապահովութիւնն որ ինչպէս ըսինք Եւրոպայի մէջ իսկ հազիւ թէ կ'ըլլայ, պատուաբեր է եթովպական իշխանութեանց և արդիւնք՝ Մենելիք կայսեր արթուն հսկողութեան և բարձր ազդեցութեան։

Յօդուածագիրը չարունակ Պ. Գրիգորիս Պօղոսեանի անունը առաջ կը քշէ իբր երկրին մէջ մեծ կարեւորութիւն եւ օգտակարութիւն ունեցողի մը անունը եւ կը լռէ բոլորովին Պ. Սարգիս Թերզեանի անունը, որ իբր առաջին հայ եւ ճերմակ, ամենամեծ ծառայութիւններ մատուցած է Եթովպական կառավարութեան։ Նոյնպէս կը լռէ Պ. Տիգրան Իսպէհանի մասին որ առաջին անգամ ոսկերչութիւնը ներմուծած է Հաբէշաստանի մէջ, մեծ զարկ տալով այդ արհեստի ծաւալման եւ զարգացման։

Այս առթիւ կը յիշեցնենք հեռաւոր երկիրներու մէջ գտնուող յօդուածագիրներու և թղթակիցներու՝ քիչ մը աւելի բարեխիղճ ըլլալ իրենց հաղորդած տեղեկութեանց ստուգութեան մասին, եւ լրագրապետներու՝ քիչ մը աւելի զգուշաւոր ըլլալ աջէն ձախէն եկած հեռաւոր թղթակցութեանց հրատարակութեան մասին, քանի որ սուտ կամ սխալ տեղեկութիւնները միշտ կրնան պատճառ ըլլալ գայթելու մարմաջէն բռնուած կարգ մը միամիտներու թշուառութեան, որոնք ամէն բան լաւ կը տեսնեն իրենց միջավայրէն դուրս, եւ մանաւանդ չեն կարող երբեք երեւակայել թէ մամուլը կրնայ անգիտակցօրէն արձագանգ ըլլալ երբեմն սխալ յանհիմն տեղեկութեանց։

* * *

Այս տողերը վերջացուցած պահուս գոհունակութեամբ կ'իմանամ թէ Մենելիք կայսրը Սողոմոնեան կարգի Դ. աստիճանի չքանշանը շնորհած է պալատական պաշտօնեայ տեար Տիգրան Հազարեանի՝ ի վարձ իր բարւոք ծառայութեանց։ Նոյն պատուանշանին Ա. աստիճանները ստացած են արդէն ժամանակին Տեարք Սարգիս Թերզեան եւ Տիգրան Իսպէհեան, ի վարձ իրենց մատուցած ծառայութեանց։

X.

ՎՈՅԻ ՍԻՐԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

Լօ Վօ պղինձի արձանագործ մըն էր. այնչափ ճարտար երիտասարդ մը որ, եթէ կտոր մը կաւ տայիր ձեռքը, երկու վայրկեանէն քու պատկերդ պիտի չինէր աւելի բնական քան հայելիին մէջ նայած ատենդ։ Գեղեցկադէմ ալ երիտասարդ մըն էր, ամբողջ Թօնկ-Թանկի ամենէն սիրուն մարդը։

Բայց մէկ դժբաղդութիւն մը ունէր —մէ՛կ բան մը որ արգելք կ'ըլլար իրեն Թօնկ-Թանկի մէջ իր սիրած ոեւէ մէկ աղջկան հետ ամուսնանալու։

Եկեղեցիի մը մուկէն աւելի աղքատ էր։

Խեղճ Լօ Վօ, որովհետեւ իր սէրը կորսնցուց իր կեանքին գրեթէ ամէն օրը, և քաղաքին գրեթէ ամէն ծնողքը մերժած էր իրեն փեսայ ընդունիլ զինքը։ Բայց եթէ աղջիկներուն հարցնէիք, պիտի ըսէին ձեզի թէ Լօ Վօ ամենէն պաշտելի մարդն էր։ Թօնկ-Թանկի մէջ չկար աղջիկ մը որ սիրահարած չըլլար պղինձի խեղճ արձանագործին։

Եւ ոչ մէկ աղջիկ այնչափ ճշմարտապէս սիրեց զինքը քան Պիւ Թի, որ աղջիկն էր խիստ մեծ մարդու մը, Հանկ-Հօյի տեսակ մը դատաւոր որ շատ հաճոյք կը զգար մարդիկ պատժելէն։

Օր մը մեծ Հանկ Հօն յանձնարարեց խեղճ արձանագործին որ իր եւ իր բիրտ ծերուկ հօրը՝ Ֆօ Թօյի արձանները չինէ։ «Որովհետեւ, կ'ըսէր, քանի որ կ'ուզեմ որ պզտիկ աղջիկս՝ Պիւ Թի խիստ մեծ ամուսնութիւն մը կնքէ, լաւ է որ աշխարհ գիտնայ թէ անոր նախնիքը գոնէ երկու սերունդ հին ազնուական է հօրը կողմէն։»

Լօ Վօ ուրախութեամբ ընդունեց այս յանձնարարութիւնը։ Իրեն տրուած հրահանգները շատ պարզ էին.—մէջտեղ բերել Հանկ-Հօյի և իր հօրը ամենէն լաւ դէմքերը, և մէկ կողմ ձգել ամենէն գէշերը։ Մասնաւորապէս պէտք էր իր կրցած ամենէն բարեխիղճ եւ երանաւէտ արտայայտութիւնները տար անոնց դէմքերուն։

—Անտարակոյս ասիկա շատ լաւ գործ մըն է ինծի համար, ըսաւ Լօ Վօ։ Ասիկա ապահովաբար շատ մը ապագայ յանձնարարութիւններ պիտի բերէ ինծի, և կրնայ առիթ տալ տեսնելու գեղանի Պիւ Թին։

Ճիշդ որոշուած ժամանակին —յաջորդ առտու ժամը 12ին— Լօ Վօ Հանկ Հօյի տունը ներկայացաւ առաջին նիստին համար։

Երբ Լօ Վօ կեռասենիի ծառուղիին մէջէն անցաւ, ո՞վ կ'ուզէք որ տեսնէ, եթէ ոչ նոյն ինքն Պիւ Թին, որ աւազանի մը եզերքը նստած, մէկ ոտք երկայնութեամբ մազի գնտասեղով մը ոսկեձուկի հետ կը խաղար.—սիրական ժամանց մ'՝ Պիւ Թիի համար։

—Առտուան ցօղի կաթիլները ադամանդներ ըլլան քու վրադ առնելու համար, գոչեց Լօ Վօ ամենամեծ քաղաքավարութեամբ։ Ո՜հ գեղեցիկ Պիւ Թի, Թօնկ-Թանկի մէջ չկայ աղջիկ մը զոր քեզի չափ սիրեմ։

—Եթէ իրաւ ատանկ է, ըսաւ Պիւ Թի երեսը կախելով, ինչո՞ւ բնաւ հօրմէս չես խնդրեր ձեռքս։

Եւ ուժգնութեամբ ծակեց գալարուող ոսկեձուկ մը։

Այս հարցումին վրայ Լօ Վօ երեսը ծռմռեց։

—Ո՜հ, Պիւ Թի, եթէ այդպէս ընել յանդգնէի, ես չան ձագս, ձեր յարգելի հայրը շատ չանցած գլուխս պիտի կտրէր նետէր։ Բայց թէեւ չեմ համարձակիր ձեր ձեռքը խնդրելու, Պիւ Թի, կը խնդրեմ որ հաւատաք թէ շատ, շա՛տ կը սիրեմ ձեզ։

Այս ըսելով արիասիրտ երիտասարդը ծռեցաւ և համբուրեց Պիւ Թին՝ անոր կեռասաման շրթունքներէն, և իր ճամբան շարունակեց դէպի տուն։

* *

Հանկ Հօյի աշխատութեան սենեակը առաջնորդուելով, տեսաւ որ դատաւորը և իր ծեր հայրը անձկութեամբ կը սպասէին իրենց արձաններուն չինուելուն։ Լօ Վօ անոնց պատկառելի կերպարանքին առջեւ մինչեւ գետին խոնարհելէ վերջը, խնդրեց որ այնպէս մը տեղաւորուին որ առատ լոյս գայ իրենց վրայ, և սկսաւ պզտիկ սեղանի մը վրայ շարել իր արհեստին գործիքները, որոնք կը բաղկանային գլխաւորաբար կտոր մը կաւէ, ուրկէ պիտի պատրաստէր արձանին առաջին օրինակը, և բաւական քանակութեամբ ապակիէ աչքերէ և կեղծամի ցցունքներէ, զորս խնամով կարգի կը դնէր իր առջեւ։

Եւ մինչ այսպէս ամէն բան կարգի կը դնէր, միւս կողմէ Պիւ Թիի վրայ կը մտածէր, որովհետեւ Պիւ Թիի համբոյրը շատ խոր տպաւորութիւն ըրած էր իր սիրատոչոր սրտին վրայ։ Գիտէր թէ հիմայ աւելի խնդի պէտ

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (27

Թ. Բ. Օ'ՔՈՆՆԸՐ

ԵՐԵՒԱԿԱՅԱԿԱՆ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ Զ.

Աչք մը կը պտտցնէ Տիկին Իսմայէլ իր պահանջատէրերուն վրայ, և անոնց մէջ կը գտնէ Պ. Ռուլինան, ազատանդի վաճառական մը, որ 160,000 անգլ. ոսկի փոխ տուած է անոր, և Պ. Տիւմօնէն՝ Ռիւ տը լա Բէէ գոհարավաճառ մը՝ որ գործէ քաշուած է, 72,000 ոսկի տուած է։

Ուրիշ երկու բաներ ալ աչքի կը զարնեն պահանջատէրերու այս պաշտօնական ցանկին մէջէն։ Նախ թէ անոնցմէ շատերը Հրեայ են.—աշխարհի ամենէն վերջին ցեղը որ կարելի պիտի ըլլար յուսալ թէ այնչափ դիւրաւ կը խաբուի, և երկրորդ թէ փոխ առնուած դրամները հսկայական գումարներով են միշտ։

Այս կինը, ուրիշ ինչ որ ալ ըլլար, միշտ հոյակապ էր իր գաղափարներուն մէջ. պզտիկ չափով գողութիւն ընելու գձձութիւնը չունէր, կը դողնար, բայց մեծ համեմատութիւնով։

Օրինակի համար, Լիլցի Պ. Շօթմանէն —որ կարծեմ հրեայ մըն է, անունէն դատելով— 280,000 անգլ. ոսկի առաւ, Էլպէօֆցի Պ. Պ. Ժիռաւէն՝ 248,000 ոսկի, Վալանսիէնցի Լըֆէվրէն՝ 168,000, Ռուպէցի Բաթոյէն՝ 160,000, սեղանաւոր Պ. Բօլ Պէճնաւէն՝ 120,000, Նաւարցի Պ. Պրինէլէն՝ 104,000, հնագիտական առարկաներու վաճառական Պ. Օբէնհայմէրէն՝ 68,000, Պ. Սամուէլէն (Պրիւսէլի սակարան) 40,000 անգլ. ոսկի։

Կը տեսնուի ուրեմն թէ այս սքանչելի տախտը և գողը միայն պարզամիտներուն, աղքատներուն մէջ չգնաց դրամ ուզելու համար, այլ առանց ամենապզտիկ սարսուռ մը զգալու, սեղանաւորներու, միջնորդներու, գոհարավաճառներու առիւծագուբը իջաւ, հըրեայ սեղանաւորութեան հզօր աշխարհին մէջ մտաւ. չկար մարդ մը կամ դասակարգ մը որուն առջեւ դողար, ուրկէ չուզէր խնդրել վիթխարի և ահարկու գումարներ զորս բերան չպիտի կրնար առնել սովորական մարդ մը կամ կին մը՝ առանց ներքին թեթեւ սարսուռ մը, առանց ամէն անդամին և ամէն ջիղին վրայ դող մը զգալու։

Ինք որ չէր վախնար կենդանիէն, հաւասարապէս չէր վախնար մեռեալէն, նոյն իսկ այն մեռեալէն զոր ինք կանխահաս և եղերական վախճանին յանձնած էր։

Ժամանակ անցնելով դժբաղդ սեղանաւորը, վաճառականը կամ գործէ քաշուած խանութպանը, որ անոր հրաշալի լեզուէն հրապուրուելով անոր տըւած էր իր բոլոր հարստութիւնը, ինքզինքը դէմ դիմաց կը գտնէր չքաւորութեան հետ, չքացած կնոջմով մը եւ զաւակներով մէկտեղ, եւ անդունդին առջեւ դողդղացող ուղեղով մը, կը նախընտրէր մեռնիլ քան սոսկալի իրականութեան դիմագրաւել։

Իրաւցնէ խորունկ պէտք է ըլլայ քունը, սքանչելի ջիղերը եւ մարմարինութիւն անթափանցիկ խիղճը՝ այս կնոջ որ գիշեր ցորեկ կրնար հանգիստ ապրիլ առանց վրդովուելու ցաւի աղաղակներէն Ժիռաւի՝ որ գնտակ մը պարպեց գանկին, կամ Բօլ Պէճնաւի՝ որ ինքզինքը հեղձամահ ըրաւ բրուսիական թթուով, կամ Շօթմանի, որ սպաննուած գտնուեցաւ շոգեկառքի մը մէջ. եւ կամ ուրիշ մէկուն այն տասը զոհերէն որոնք ինքնասպանութեան մէջ տեսան իրենց կործանումէն և այս կնոջ խօսքին եւ պատիւին վրայ ունեցած յիմար վստահութենէն ազատելու միակ ճամբան։

[Շարունակելի]

սիրահարած էր քան ուրիշ ատեն։ Հետեւաբար միտքը դրաւ իր բոլոր քաջութիւնը լարել Հանկ Հոյէն իր աղջըկան ձեռքը խնդրելու՝ ամուսնութեան համար (այնչափ չատ հայրերէ իրենց աղջիկներուն ձեռքը խնդրած էր որ վարժուած էր այս տեսակ բանի մը)։ Բայց այս անգամ մերժուելու միտք չունէր։

«Բայց պէտք է զգոյշ ըլլամ», կը մտածէր ինքնիրեն, երբ երկու կտոր կաւ չաղել սկսաւ իր աջեւ գտնուող երկու գլուխներու կաղապարին մէջ. «Հակառակ պարագային Հանկ Հօ չատ չանցած պիտի կտրէ գլուխս։ Եթէ ճարտարութեանս չափ հարուստ ըլլայի, եթէ կարենայի իբրեւ արձանագործ ունեցած հանճարս զէնքի մը փոխելու, այն ատեն իրաւցնէ գերակչռութիւն պիտի ունենայի։

— Հաճեցէք ձեր գլուխը քիչ մը լոյսին դարձնել, — ըսաւ յետոյ —, մեծայարգ Հանկ Հօ։

Եւ այսպէս երազելով գործի սկսաւ։ Ցետոյ յանկարծ մեծ ներշնչում մը ունեցաւ։

Պահ մը լռութեամբ աշխատեցաւ։ Երբ կաւէ երկու կտորները ամէն կերպով պատրաստեց դէմքի արտայայտութիւնները վրան արձանագրելու համար, երբ Հանկ Հօ և իր հայրը կարելի եղած ամենէն բարեսիրտ եւ երանաւէտ արտայայտութիւնը տուին իրենց դէմքին, Լօ Վօ հանդարտութեամբ ըսաւ.

—Այսօր ձեր պաշտելի դուստրը տեսնելու բաղդը ունեցայ, մեծայարգ Հանկ Հօ, երբ ձեր կեռասենիի ծառուղիէն կ'անցնէի։ Հաւատացէք, հրապուրիչ պատկեր մը կը ներկայացնէր երբ նստած ձուկ կ'որսար։ Անիկա չատ խորունկ տպաւորութիւն մը ըրաւ սրտիս վրայ։

Այս համարձակ խօսքերուն վրայ Հանկ Հոյի և իր հօրը դէմքին բարեսիրտ արտայայտութիւնները մեծ փոփոխութիւն մը կրեցին. Հանկ Հօ կատաղի նայուածքով մը նայեցաւ լիրբ արձանագործին երեսը, մինչ իր հայրը հեգնական բարձրագոչ ծիծաղ մը արձակեց։

Լօ Վօ անմիջապէս ձեռքի ճարտար դարձուածքով մը պարապ կաւէ կտորներուն վրայ արձանագրեց անոնց դէմքի նոր արտայայտութիւնները.—Հանկ Հոյի կատաղի նայուածքը, հօրը հեգնական ծիծաղը։ Քանի մը վայրկեանի գործ եղաւ մազի քանի մը ցցունք ամրացնել և իրենց տեղերը սահեցնել երկու զոյգ ապակիէ աչքեր, եւ ահա կաւէ անարտայայտ կտորները Հանկ Հոյի և իր հօրը խօսուն կենդանագիրներուն փոխուեցան, այնպէս ինչպէս կ'երեւային երբ Լօ Վօ իր լիրբ յայտնութիւնը ըրաւ։

—Աւանակի՛ անկուտի ձագ, գոռաց Հանկ Հօ, երբ վերստացաւ իր ձայնը, ինչպէս կը համարձակիս իմ պզտիկ աղջկանս, Պիւ Թիի երեսը նայիլ։ Քեզի չէ ինկեր հիանալ անոր վրայ, Լօ Վօ, որովհետեւ ըսեմ քեզի, լիրբ արարած, անիկա խիստ մեծ ամուսնութեան մը սահմանուած է,

—Հա՛, հա՛, հա, գոռաց Ֆօ Թօ, մեծ հայրը, դուն ինքզինքդ արժանի՞ կը կարծես Պիւ Թիի, դուն թշուառական դատարկամիտ ճագար։

Եւ այս ըսելով երկար ատեն խնդաց բարձր ձայնով։

Բայց Լօ Վօ կարեւորութիւն չտուաւ այս խօսքերուն։ Երկու մարդոց բարկացած վայրկեանի նմանութիւնը աւարտելէ վերջը, կամաց մը տախտակամածին վրայ սահեցուց երկու կաւէ դէմքերը, լաթի մը տակ պահեց զանոնք եւ կաւի երկու ուրիշ կտորներ չաղել սկսաւ։

—Մեծայարգ տեարք, ըսաւ յետոյ հանդարտօրէն, բոլորովին խանգարեցիք առաջին փորձերս՝ այդպէս յանկարծօրէն փոխելով ձեր դէմքի արտայայտութիւնը։ Եթէ հաճիք նորէն բարեսիրտ եւ երանաւէտ արտայայտութիւն մը տալ ձեր հաճելի դէմքերուն, երկրորդ փորձ մը պիտի ընեմ։

Երկու ծերունիները չուզելով իրենց արձանները աւրուած տեսնել, մեծ դժուարութեամբ զսպեցին իրենց բարկութիւնը եւ հանդարտ դէմք մը առին։ Լօ Վօ նորէն գործի սկսաւ կաւի նոր կտորներուն վրայ։

Պահ մը աշխատելէ վերջը ըսաւ.

—Ինծի պարտք կը սեպեմ, մեծայարգ Հանկ Հօ, խոնարհաբար իմացնել ձեզի թէ կը սիրեմ ձեր պաշտելի աղջիկը՝ Պիւ Թին։

Նորէն, առաջուան չափ յանկարծօրէն, բարեսիրտ արտայայտութիւնները փախան երկու ծերուկներուն դէմքին վրայէն։ Հանկ Հօ կծկեց բերանը, պռստեց յօնքերը, զարհուրելի կերպով չիլ նայիլ սկսաւ, այնպէս որ իր դիմագիծերը սոսկալի բարկութիւն մը, սրտնեղութիւն մը կ'արտայայտէին։ Միւս կողմէ զուարճալի էր տեսնել ծերուկ Ֆօ Թօն, մեծ հայրիկը, որ ի զուր կը ջանար պահել իր բարեսիրտ նայուածքը, որպէս զի չըլլայ թէ աւրէ իր արձանը, մինչ միւս կողմէ պայքար կը մղէր անդիմադրելի խնդուքի մը դէմ։

Լօ Վօ, ինչպէս առաջ, այս անգամ ալ կաւի երկու կտորներուն վրայ արտապատկերեց իրենց դէմքի նոր արտայայտութիւնները։ Մէկ վայրկեանէն մազի ցցունքներ ամրացուց իրենց տեղերը և զետեղեց ապակիէ աչքերը, և Հանկ Հոյի ու հօրը երկու նոր կենդանագիրները մէջտեղ ելան, իրենց բարկութեան և հեգնական քրքիջին մէջ։ Անոնք ալ միւսներուն քովը դրուեցան, լաթին տակը։

—Դուն ուղտի հաստգլուխ ձագ, գոռաց Հանկ Հօ, քեզի մէկ միլիոն կէց պիտի զարնեմ եթէ անգամ մըն ալ պիղծ չունչովդ յիշես աղջկանս անունը։ Անիկա քեզի համար չէ, կը հասկնա՞ս։

Եւ սկսաւ սոսկալի հայհոյանքներ ընել։

—Քեզի՞ համար կը կարծէիր, դուն, վայրի այծին աղբարը, գոչեց մեծ հայրը։

Բայց Լօ Վօ հանդարտօրէն կաւի երկու նոր կտորներ կը չաղէր, ձեւի կը բերէր։

—Պարոններ, պարոններ, հանդարտ կեցէք, կ'աղաչեմ, ըսաւ քաղցրութեամբ։ Երկրորդ փորձս ալ խանգարեցիք ձեր դէմքի արտայայտութիւնը փոխելով, կը խնդրեմ որ նորէն սովորական հանդարտութիւնը և բարեսրտութիւնը տաք ձեր դիմագիծերուն, որպէսզի երրորդ փորձ մը ընեմ։

Երկու ծերուկները նորէն յիշելով թէ պէտք է իրենց ամենէն լաւ դիմագիծերովը նային՝ երբ Լօ Վօ իրենց արձանները կը չինէր, զսպեցին ինքզինքնին և հանդարտօրէն նստեցան, թէեւ ներքնապէս կ'եռային բորբոքելու վրայ եղող հրաբուխներու պէս։

Լօ Վօ նորէն գործի սկսաւ։

Երբ կաւի նոր կտորները պատրաստ էին դիմագիծերը տպաւորելու համար, Լօ Վօ ըսաւ.

—Մեծայարգ Հանկ Հօ, թախանձանքով կը խնդրեմ որ ձեր չնորհալի աղջկան ձեռքը տաք ինծի ամուսնութեան։

Ասոր վրայ հրաբուխները կատաղօրէն բորբոքեցան։ Հանկ Հոյի և իր հօրը դէմքերը՝ երեւակայելի ամենէն զարհուրելի արտայայտութիւնները առին, և Լօ Վօ ժամանակ չկորսնցուց իրենց նոր դիմագիծերը կաւին վրայ արձանագրելու։

—Պիտի սատկի՞ս աս ըրածիդ համար, ոռնաց Հանկ Հօ։

—Պիտի չարչարուիս, պիտի տանջուի՛ս, դուն տխմար մարախ, գոչեց ծերուկ Ֆօ Թօ, որ այնչափ բռնկած էր որ նոյն իսկ հեգնութեամբ խնդալու անկարող էր։

Բայց Լօ Վօ ըսաւ.

—Թոյլ թողուցէք որ լմնցնեմ գործս գլխս սպաննելէ առաջ, և հանդարտօրէն պահեց երրորդ զոյգ գլուխները, և սկսաւ կաւի նոր կտորներ չաղել ձեւի բերել։

—Պարոններ, չարունակեց Լօ Վօ, կը պաղատիմ որ հանդարտ կենաք և նորէն ձեր բարեսիրտ դիմագիծերով նայիք, որպէս զի չորրորդ փորձս ընեմ։

Հանկ Հօ և իր ծերուկ հայրը նորէն կրցածնին ըրին իրենց բարկութիւնը ծածկելու համար, երբ Լօ Վօ գործի սկսաւ։

Իրենց դէմքերը բոլորովին հանդարտ և հաճելի էին երբ Լօ Վօ ըսաւ.

—Եւ հիմայ, ո՛վ մեծայարգ Հանկ Հօ, հիմայ որ այնչափ գոհացուցիչ կերպով կարգադրեցինք ամուսնութեանս խնդիրը՝ ձեր աղջկան՝ Պիւթիի հետ, միայն աս կը մնայ որ Պիւ Թիի հարուստ և պատուարժան մեծ հայրը ըսէ թէ ի՛նչ օժիտ պիտի տայ իր աղջկանը։

Ասիկա ա՛լ պէտք եղածէն աւելի էր Հանկ Հոյի և Ֆօ Թոյի համար։ Իրենց բարեսիրտ արտայայտութեան յաջորդեց ամենէն դիւային նայուածքը. իրենց բերանները բացին, բայց խօսք չէր ելլեր անոնցմէ. միայն չեչտակի՝ բայց անխօս՝ անպատկառ արձանագործին ըեռ կրնային նայիլ։

Լօ Վօ վայրկենապէս կաւէ գլուխներու չորրորդ զոյգին վրայ փորագրեց իրենց նոր դիմագծութիւնները։ Դեռ նոր ճերմակ մազի վերջին ցցունքը դըրած էր Ֆօ Թոյի կաւէ գլուխին վրայ, և աճապարանքով քանի մը անպէտ մազեր ալ աւելցուցած էր անոր կզակին վրայ, երբ երկու կատղած հայրերը իր վրայ խոյացան վագրերու պէս, սուր ճիչով մը պոռալով.

—Գայլի ձագ, հիմայ սատեղը պիտի սատկեցնենք քեզ։

Բայց Լօ Վօ քաջութեանը չափ ալ ուժ ունէր, որով իրենց տեղերը քշեց նորէն երկու ծերուկները, և ըսաւ.

—Հիմայ կ'աղաչեմ, հանդարտեցէք, պարոններ և մտիկ ըրէք թէ ի՛նչ պիտի ըսեմ։ Բա՛ռ մը չպիտի արտասանէք մինչեւ որ իմ ըսելիքս չլմնցնեմ. հոս նայեցէք։

Այս ըսելով տախտակամածին վրայ ծռեցաւ, վերցուց կաւէ գլուխները զորս պահած էր։ Ցետոյ ութ գլուխները քովէ քով կարգի մը վրայ չարեց երկու ծերուկներուն առջեւ։

—Նայեցէք, ըսաւ, և տեսէք թէ ի՛նչ գեղեցիկ, ի՛նչ հանդարտ, ի՛նչ բարեսիրտ արտայայտութիւններ ունէին ձեր դէմքերը երբ այս օրինակները չինեցի։

Երբ Հանկ Հօ և Ֆօ Թօ տեսան Լօ Վոյի չինած դէմքերը, գետնէ գետին անցան։

Լօ Վօ ըսաւ որ հանդարտկենան, բառ մը չըսեն և ուշադրութեամբ մտիկ ընեն։

—Պատուական Տեարք, ըսաւ յետոյ խօսքը չարունակելով, լա՛ւ ուշադրութիւն ըրէք աստր.— Մինչեւ որ դուք, Հանկ Հօ, այս վայրկեանիս չըխոստանաք ինծի ամուսնութեան տալ գեղանի Պիւ Թին, և մինչեւ որ դուք, Ֆօ Թօ, հիմայ չխոստանաք տուն մը տալ մեզի մէջը բնակելու համար, ինչպէս նաեւ մինչեւ մեր կեանքին վերջը առտնին ծախքերու բաւելու չափ դրամ, տեսէք թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ.— Այս կաւէ գլուխները պղինձով պիտի ձուլուին, հինգ հարիւր օրինակ պիտի չինուի, Թանկ-Թանկ քաղաքին ամէն կողմը պիտի ցրուուի և իւրաքանչիւր գլուխի տակ աս արձանագրութիւնը պիտի դրուի խոշոր գիրերով.—

«ԹԷ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՆԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ՀԱՆԿ ՀՕ ԵՒ ԻՐ ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ՀԱՅՐԸ՝ ՖՕ ԹՕ, ԻՐԵՆՑ ՀԻՒՐԵՐՈՒՆ ԿԵՐՈՒԽՈՒՄԸ ԴԻՏԱԾ ԱՏԵՆ»

—Հիմայ, մեծայարգ, Հանկ Հօ —այս անգամ Լօ Վոյի ձայնը դատաւորի մը ձայնին չափ խիստ էր— հիմա՛ ձեր գեղանի աղջիկը՝ Պիւ Թին ինծի ամուսնութեան պիտի տա՞ք թէ ոչ, և դուք, մեծայարգ Ֆօ Թօ, ձեր հարըստութենէն տուն մը և օժիտ մը պիտի տա՞ք գեղեցիկն Պիւ Թիի թէ ոչ։

Հանկ Հօ և Ֆօ Թօ մէյ մը իրարու աչք նայեցան, մէյ մը Լօ Վոյի խիստ դէմքը դիտեցին, յետոյ զարհուրելի գլուխներու չարքը տեսնելով, վերջապէս ըսին.

—Այո, այո, առէք Պիւ Թին, անիկայ ձերն է, տուն մը և խոշոր օժիտ մըն ալ մէկտեղ, միայն թէ ջնջեցէք սա ահռելի գլուխները։

—Կանչեցէք Պիւ Թին, ըսաւ Լօ Վօ։

Պիւ Թի կանչուեցաւ և վայրկենապէս եկաւ։

—Գեղանի Պիւ Թի, ըսաւ Լօ Վօ, մեծայարգ հայրդ և մեծ հայրդ ինծի տուին քու ձեռքդ.— ամուսնութեան կ'առնե՞ս զիս։

—Այո՛, պատասխանեց Պիւ Թի, խիստ ամօթխած և հրապուրիչ ձեւով մը։

Թարգմ. ՃԷՆԹԼՄԷՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՏՈՒԱՐՏ Է.Ի ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ.— Տպաւորութիւններ.— Լոնտոնի և Բարիզի թերթերը կը չարունակեն երկար հեռագիրներ և թղթակցութիւններ հրատարակել՝ Էտուըրտ թագաւորին Բարիզ այցելութեան առթիւ։ Լոնտոնի թերթերուն հասած հեռագիրները կը հաստատեն թէ Բարիզի ժողովուրդը մինչեւ վերջը սիրալիր և ուղիղ ընթացք մը բռնեց Անգլիոյ վեհապետին հանդէպ։ Անգլիական բոլոր թերթերը գոհունակութեամբ կ'արձանագրեն Բարիզի թերթերուն համակրական մեկնութիւնները և նոր խմբագրականներ կը հրատարակեն թագաւորին այցելութեան առթիւ։ «Կլօպ» կը գրէ թէ նախագահ Լուպէ երբ Լոնտոն այցելէ, նոյնչափ սիրալիր ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ որչափ Բարիզ ըրաւ Անգլիոյ թագաւորին։ Ազատական թերթ մըն ալ, «Ուէսդմինսդըր Կազէթ», միեւնոյնը կը հաւաստէ. ասկէ զատ քաղաքական չօշափելի արդիւնքներ կը գուչակէ այս փոխադարձ այցելութիւններէն։ «Բէլ Մէլ Կազէթ» կը գրէ.— «Բարիզ ճշմարտապէս արքայավայել կերպով մը ընդունեցաւ մեր թագաւորը։ Էհ ուրեմն, պարոն Բարիզցիներ, կարգը մերինն է, Թող հանրապետութեան նախագահը փոխադարձ այցելութեան գայ, և պիտի տեսնէք թէ կրնա՞նք մրցիլ ձեզի հետ՝ կատարեալ հիւրասիրութեան տեսակէտով։» Ուրիշ թերթ մըն ալ կ'ըսէ թէ այլ եւս չկայ ծանր խնդիր մը որ կրնայ բաժնել երկու երկիրները։

Գերմանական թերթերը բնաւ չեն խօսիր Էլիզէի մէջ Անգլիոյ թագաւորին և նախագահ Լուպէի միջեւ փոխանակուած բաժակաճառերուն վրայ։ Արդէն չատ ուշ իմացուեցան այդ ճառերուն բնագիրները։ Բարիզէն տրուած մեկնութիւնները կը ցուցնեն սակայն թէ այդ բաժակաճառերը ամբողջ Եւրոպայի, և մասնաւորապէս Պերլինի մէջ այն տպաւորութիւնը պիտի թողուն թէ ճշմարտապէս սիրալիր մերձեցում մը կայ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ։

Աւստրիոյ լրագիրները այնչափ կարեւոր տեսութիւններ չեն ըներ այս այցելութեան վրայ։ Միայն կը խոստովանին թէ Բարիզցիները ջերմ ընդունելութիւն մը ըրած են Անգլիոյ թագաւորին, բայց դեռ որոշ կարծիք մը չեն յայտներ Ֆրանքօանգլիական մերձեցման մասին։

ՌՈՒՍԻԱՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ.— Բեքինի ճաբոնական դեսպանատան թարգմաններէն մէկը Բեքին դարձեր է, Մանչուրիոյ մէջ պտոյտ մը ընելէ վերջը։ Թարգմանը կը պատմէ թէ Ռուսիոյ Մանչուրիայէն ելլելը անուանական բան մըն է։

Հակառակ տրուած հերքումներու, հաստատուած է թէ Ռուսիա իրապէս պայմաններ առաջարկած է Չինաստանի՝ Մանչուրիոյ մասին։ Բայց այդ պայմանները բովանդակող պաշտօնագիրը այնչափ տարտամ գրուած է որ, Ռուսիա ուզածին պէս կրնայ թարգմանել։ Այսպէս, բնագրին մէջ՝ փոխանակ ըսելու թէ բացարձակապէս արգիլուած է Մանչուրիոյ ո և է նոր նաւահանգիստ բանալ կամ օտար հիւպատոսներ ընդունիլ, գրուած է թէ երկուքն ալ արգիլուած են առանց Ռուսիոյ հաւանութեան, ինչ որ միեւնոյնը ըսել է։ Ռուսիա ապահովութիւն տուած էր Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին թէ՝ կատարուած բանակցութիւնները միայն Մանչուրիոյ կը վերաբերին, մինչդեռ յիշուած բնագրին մէջ կ'ըսուի թէ Մոնկոլիոյ վարչութիւնն ալ անփոփոխ պիտի մնայ։ Պաշտօնագիրը անորոշ կերպով մը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ չահերը գերակչիռ են Չինաստանի հիւսիսային մասին մէջ, և թէ միայն Ռուսերը պէտք է պաշտօնի կոչուին հիւսիսային կողմը։

ՎԵՀԱՊԵՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. Հռոմէն Վիեննական կէս պաշտօնական Բօլիթիշէ Քօրէսբօնտէնցին կը հեռագրեն թէ Էտուըրտ թագաւորը Հռոմի երկաթուղւոյ կայարանին մէջ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին հրաժեշտ տուած պահուն ըսեր է անոր. «Այսպէս, վերստին պիտի տեսակցինք Լոնտոնի մէջ»։ Կը կարծուի թէ այս այցելութիւնը յուլիսին տեղի պիտի ունենայ, որովհետեւ Անգլիոյ թագաւորը մտադիր է յառաջիկայ օգոստոսին Իռլանտա այցելելու։

Հռոմէն կը հեռագրեն նաեւ թէ Էտուըրտ թագաւորին Վատիկան այցելելու պահուն Լէոն ԺԳ. Պապը յիշատակագիր մը մատուցեր է Ն. Վեհափառութեան։ Այդ յիշատակագրին մէջ պարզուած են եղեր Վատիկանի բաղձանքները՝ Անգլիոյ մէջ կաթոլիկներու ունեցած մէկ քանի չահերուն, ինչպէս նաեւ ուրիշ մէկ քանի առկախ խնդիրներու վրայ։ Տեսակցութեան միջոցին Պապը չնորհակալութիւն յայտներ է այն կրօնական ազատութեան համար զոր կաթոլիկները կը վայելեն Անգլիոյ և անգլ. բոլոր գաղթավայրերուն մէջ։

—Լոնտոնէն կը գրեն թէ Անգլիոյ հանրային կարծիքը չատ հետաքրքրական է Վիլհէլմ Բ. կայսեր Իտալիա այցելութեան առթիւ, որ պատճառ կ'ըլլայ երեւան բերելու Անգլիացիներու հակակիր տրամադրութիւնները՝ այն ամէն բաներուն դէմ որ գերմանական է։ Թէեւ գերման կայսեր Իտալիոյ արքունիքին ընելիք այցելութիւնը երկար ժամանակէ ի վեր որոշուած է, բայց Անգլիացիները կը յամառին համոզուած մնալ թէ գերման կայսեր այս այցելութիւնը եղած էր, պարզապէս չէզոքացնելու համար այն տպաւորութիւնը, որ յառաջ եկած Էտուըրտ թագաւորին թէ՛ Հռոմի և թէ՛ Բարիզի մէջ գտած սիրալիր ընդունելութենէն։ Լոնտոնէն կը գրեն նաեւ թէ Անգլիոյ թագաւորը այցելութիւն պիտի տայ իր թագադրութեան առթիւ ներկայացուցիչ ղրկող եւրոպական Արքունիքներուն։ Արդ թէեւ Բեդերսպուրկ, Պերլին և Վիեննա ըլլալիք այցելութիւններուն մասին որոշ տեղեկութիւն չկայ դեռ, բայց Լոնտոնի մէջ կարգ մը մարդիկ այժմէն հակառակ կարծիք կը յայտնեն Գերմանիա ըլլալիք ուղեւորութեան։

ՌՈՒՍԵՐԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ.—Քլիվլէնտի նահանգինՕպէրլին Քօլէճի բրօֆէսէօր Պ. Ֆրէտէրիք Րայթ, որ երկու տարի առաջ երկար ուղեւորութիւն մը ըրած է Մանչուրիոյ մէջ, կատարելապէս կը գնահատէ Ռուս կառավարութեան բռնած ընթացքը։ Վերջերս այս խնդրոյն վրայ բանախօսութիւն մը արտասանելով, այդ բրօֆէսէօրը յայտարարեր է թէ Ռուսերը կատարելապէս իրաւունք ունէին զօրք ղրկելու Մանչուրի, իրենց ստացուածքներուն պաշտպանութեանը համար։ «Աչխարհի մնացած մասին մեծ աղէտ մը չպիտի ըլլայ, եթէ Ռուսիա խաղաղ կերպով իւրացնէ Ամուրի հարաւակողմը գտնուած ընդարձակ երկիրները։ Մանչուրիոյ բարգաւաճումը, որ պիտի իրագործուի Ռուսիոյ ազդեցութեամբ, աւելի մեծ խնդրանք մը առաջ պիտի բերէ ամերիկեան ապրանքներու»։

ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՑԵՂԵՐՈՒ.—Անանկ դարու մը մէջ կ'ապրինք, ուր ամէն մարդ քաղաքականութեան կը խառնուի... քաղաքագէտներէն զատ։ Գրագէտներն ալ բացառութիւն չեն կազմեր, մանաւանդ Անգլիոյ մէջ։ Բայց այս անգամ լուրը բոլորովին տարբեր տեղէ մը կու գայ։ Նորվեկկիացի բանաստեղծ - գրագէտ Պիօրնսթէրն-Պիօրնսըն վերջերս գերմանական թերթի մը մէջ ջատագոված էր գերմանական ծագում ունեցող բոլոր ժողովուրդներու միջեւ միութիւն մը հաստատելու գաղափարը։ Ֆրանսացի գրող մը ուզելով աւելի լաւ գաղափար մը կազմել Նորվեկկիացի բանաստեղծին տեսակէտներուն վրայ, կարգ մը լուսաբանութիւններ ուզած էր։ Պիօրնսթէրն Պիօրնսըն իբր պատասխան հետեւեալ նամակը գրեր է.—

«Սիրելի բարեկամս,

«Ձեր հասկնար ձեր առարկութիւնները։ Համագերման միութեան մը մէջ (միութիւն Գերմանիոյ, Աւստրիոյ, Անգլիոյ, Ամերիկայի, Զուիցերիոյ, Հոլանտայի, Լիւքսէնպուրկի և Սքանտինաւիոյ միջեւ) պէտք է որ պզտիկ երկիրները հրաժարին արտաքին քաղաքականութիւն մը ունենալու գաղափարէն (և ասիկա զրկում մը չպիտի ըլլայ, քանի որ անոնց մեծ մասը բնաւ այդ տեսակ քաղաքականութիւն չունի արդէն) և յանձն առնեն որոշ թըւով զօրագունդ մը հայթայթել, իրենց հիմնական ունեցածէն չատ փոքրաթիւ, ինչ որ մեծ չահ մը պիտի ըլլայ։ Ասկէ զատ, փոքր պետութիւնները պիտի պահեն իրենց ինքնօրինութիւնը։

«Այս տեսակ վեթխարի միութեան մը առաջին գործը պիտի ըլլայ կարելի եղածին չափ զեղչել պատերազմական նըմաւացոյցները և այս իմաստով դաշնագիրներ կնքել միւս բոլոր քաղաքակիրթ ազգերուն հետ։ Իմ կարծիքովս, էականը այն է որ ժողովուրդներու այս մեծ ընտանիքներէն մէկը լըջօրէն սկսի միութեան չարժումը։ Ինծի համար այդ ընտանիքը գերմանականն է։

Ձերդ
ՊԻՕՐՆՍԹԷՐՆ ՊԻՕՐՆՍԸՆ»

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ.— Սաքս Մայնինկէնի գահաժառանգ իչխանը, որ հրամանատար է Սիլէզիոյ զօրաբանակին, հրաժարական տուաւ չաբաթ օրը։ Իչխանը ասկէ առաջ հրամանագիր մը հանած էր Գերմանական բանակին մէջ տեղի ունեցած խստութիւններու դէմ։ Կ'ըսուի թէ այս հրամանագիրը մեծ դժգոհութիւն յառաջ բերած էր կարգ մը զինուորական եւ կառավարական չըրջանակներու մէջ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ԱՂԱՆԴԸ

Աղանդաւորներուն վերջը չկայ։ Ամէն օր նոր աղանդ մը կը բերէ Ռուսիոյ մէջ, մէկը միւսէն աւելի արտառոց և ծիծաղելի։

Բեդերսպուրկի ոստիկանութիւնը կը ծանուցանէ թէ նոր աղանդ մը երեւան հանուեր է, որուն անդամները ուխտած են անձնասպան ըլլալ երեսուն տարեկանին, այն պատուական վարդապետութեամբ թէ մարդուն կեանքին միջին տեւողութիւնը 30 տարի է, և թէ անկէ աւելի ապրողը ուրիչներու վնասով կ'ապրի։

Երեսուն տարեկանին հասած անձնասպանութեան «թեկնածու»ները ողջ ողջ կը թաղուէին դամբարաններու մէջ, հանդիսաւոր արարողութիւններով։ Այդ տեսակ արարողութիւն մը կատարուած ատեն էր որ ոստիկանութիւնը վրայ հասաւ։ Բազմաթիւ անձեր զոհ գացած են այս այլանդակ աւելորդապաշտութեան։ Կ'ըսուի թէ աղանդը ճիւղեր ունէր Քիէվի և Օտեսայի մէջ։

ՍՈՒՐԲ (՞) ՈՐԴԵՍՊԱՆ ՄԸ

Կովկասէն կրօնական մոլեռանդութեան սարսափելի լուր մը կու գայ։ Պայանտուր գիւղացի Ասլամազօֆ անուն մէկը, գիւղին եկեղեցիին սեմին վրայ աւագ ուրբաթ օրը խղդեր է իր եօթը ամսուան զաւակը։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս ձերբակալելով հարցաքննութեան ենթարկեր է Ասլամազօֆը, որ յայտարարեր է թէ ասկէ առաջ ինքը ծանրապէս հիւանդացած ըլլալով, երազին մէջ Ս. Յովհաննէսը տեսեր է, որ զինքը ձոր մը տարեր է ուր ոսկի աթոռի մը վրայ նստած էր Աստուած։ Այն ատեն Աստուած ըսաւ իրեն.— «Իվա՛ն, առողջութիւն կը պարգեւեմ քեզի։ Զաւակ մը պիտի ունենաս. բայց երբ եօթը ամսուան ըլլայ, պէտք է որ զայն զոհես ինծի»։

Ասլամազօֆ առողջութիւնը գտաւ, և զաւակ մըն ալ ունեցաւ։ Ուզեց որ աղօթքներով և աղաչանքներով ազատէ իր ուխտէն բայց չյաջողեցաւ։ Ուստի որոշեց իր զաւակը հրապարակաւ զոհել եկեղեցիին դրան առջեւ։

Գիւղացիները չատ դժգոհ մնացեր են այս կարծեցեալ «Սուրբ մարդուն» ձերբակալման համար։

Dr· Մ· ՎԱԶԷ (7)

ԻԶՄԻՐԻ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Որչափ երկար մնացի Իզմիր եւ որչափ աւելի խորասուզուեցայ անոր չըրջակայքի նկատողութեանը մէջ, այնքան աւելի համոզուեցայ թէ հոն բընութիւնը գեղարուեստական միջոցներու մի այնպիսի առատութիւն ունի, որ չատ անգամ հարկ չի մնար մարդկային արուեստին մի սիրուն, ակնահաճոյ եւ մինչեւ իսկ հիանալի գործ ըստեղծելու համար։ Շինէ մի որ և է պարզ քառակուսի տուն, ներկէ զայն սպիտակ, չրջապատէ մի լայն պարտէզով, տնկէ հոն նարինջ, լիմոն և թուփինջ իրենց զանազան տեսակներովը, տնկէ նաև մի քանի չոճիներ եւ նոճիներ եւ մնացեալը թող բնութեան։ Կարճ ժամանակէն մի խիտ պուրակ պիտի բազմանայ հոն և պայծառ երկնակամարին տակ, ծովին հանդէպ, պիտի ունենաս մի հրաչակերտ ստացուածք ուր տերեւներու, ծաղիկներու և պտուղներու տարբեր եւ վառ գոյները իրարու հետ ձուլուելով մի չատ վայելուչ ներդաչնակութիւնպիտիյօրինեն։ Բնութիւնը հոս իր անբաւ այլազանութեամբը կը լնու ինչ որ մարդկային արուեստը պակաս կը թողու, և մարդ երկար ժամանակ կարող է Իզմիր մնալ առանց կարօտնալու արեւմտեան գեղարուեստին որ իր համար մի անհրաժեշտ պէտք դարձած էր այն երկիրներու մէջ ուր բնութիւնը, թէեւ չատ անգամ վեհ, սակայն առհասարակ պարզ և միօրինակ է եւ կարօտ արուեստի հնարքներուն, մեզ աւելի ճոխ և աւելի երփներանգ ներկայանալու համար։

Այս տեսակէտէն Քօռտէլիօի մի քանի տուները, գրուած երկաթուղիին աջ ու ձախ կողմը, ինձ անմոռանալի պիտի մնան այն խորապէս բանաստեղծական տպաւորութեան համար զոր իմ վրայ թողուցին այն օրէն ուր զիրենք առաջին անգամ տեսայ։ Այս տուներէն միոյն մէջ, ճիշդ կայարանին հանդէպ, չրջապատուած մի ընդարձակ պարտէզ, որու մի կարեւոր մասը բռնած են նարինջենիներ և լիմոնիներ եւ որու դըրան քով երկու գեղուղէչ նոճիներ, մին աջէն, միւսը ձախէն, իրենց գլուխը կը բարձրացնեն եւ զայն չքեղօրէն կ'օրօրեն արեւուն առատ ճաճանչներուն մէջ, կը բնակէր այն ժամանակ մի Պոլսեցի հայուհի, Ապրօ ընտանիքէն, Իզմիր հարսնացած մի քանի տարիներ առաջ։ Այդ կինը որու մասին ամիսներ յետոյ, երբ արդէն մեռած եւ խորապէս սգացուած էր Իզմիրի ժողովուրդէն, մի հեռուացի կին ինձ մեծ գովեստով խօսեցաւ և ըսաւ, թէ այդ հայուհին յիրաւի չատ օժտուած էր և կարող ամենայնը եւ ամենապահանջկոտ Եւրոպացիին համար ալ մի իտէալ կին համարուիլ, երկար ատենէ ի վեր թոքախտ կը տառապէր և Քօռտէլիօ դըրկուած էր օդափոխութեան համար։ Լոյսի, բուրումներու եւ գոյներու մէջ թաղուած այդ տունը որ բնութենէն սահմանուած էր ամենակայտառ և ամենաթարմ կեանքի վառարանը ըլլալու, չկարողացաւ այդ անսովոր կնոջ կեանաւ մարմինը վերականգնել, եւ վերադարձնել իր ընտանիքին որուն պաշտպան հրեչտակն էր և իր ցեղին որ իրմով այնքան բարձրացաւ և պատուուեցաւ Իզմիրի մէջ։ Երբ երբեմն երեկոները կը տեսնէի պատուհանին ետեւ նստած և իր տխրամած աչքերը ծովին սեւեռած եւ կամ երբ դանդաղ քայլերով ման կու գար լիմոնիներուն տակ, մարմնով արդէն բոլորովին մաչած, տժգոյն և մահատիպ, սիրտս կը յուզուէր և կը մտածէի այդ քանդուած էութեան եւ իր չուրջը այնքան հզօրապէս յայտնուող կեանքի ընծայած հակապատկերին վրայ։ Որքան ալ մարդ վարժ ըլլայ մահուան երեսը անվախ նայելու, միչտ սոսկումով և արգահատանքով խառն մի զգացում կու գայ զինքը ընկճել ի տես մի անձի որ հազիւ հասունցած և ճիչդ նոր սկսած լիովին գործելու այն տեղը որուն նախասահմանած են զինքը իր սեռը, ընկերական դիրքը և կրթութիւնը, արդէն ստիպուած է կեանքէ բաժնուիլ։

(Շարունակելի)

"ՍՈՒՐՃԱՆԴԱԿ,,Ի ՕՐԱՑՈՒՑԸ

1903

1321 ՏԱՂ.	ՕՐ ԱՊՐԻԼ. 26	1903 ԼՏՁ.
Ամիսներ	ՇԱԲԱԹ. ԻԱ. օր Ցերեկուան	Մայիս 9
12 / 13	ԱՊՐԻԼ 27 + ՀՈՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԻ ԻՐ. Օր Ցերեկուան (Կարմիր կիւրակէ) ։ Ցե. Շաբաթուան ազգականին Բրիստոսի։	10
ԿԻՒՍՕՐ 4.56		ԿԻՒՍՕՐ 4.49

ՊԱՏՄԱԿԱՆ.— 1871 ապրիլ 26ին կը մեռնի Իւմերթի հրապարակագիր Սարգիս Միրզա Վանանդեցի։

—1874 ապրիլ 26ին ներքին եպիսկոպոս Վարժապետեան Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանի Կ'ընտրուի։

—1879 ապրիլ 27ին Մոսկուայի մէջ կը մեռնի Բրօֆ. Մատվիանոս Նազարեանց, ռուսահայ մատենագիր, խմբագիր «Հիւսիսափայլ» հանդէսին և Արարատեան Տպարանի ու Գարագէրէնի ուսուցիչ Լազարեան ճեմարանին մէջ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԵՐ

Հիւանդանոցի հոգաբարձութեան անդամներէն Պ. Կիւլպենկեան, Մանուկեան և Էվրէնեան էֆ.ները երէկ ազգ. Հիւանդանոց երթալով, նոր չինուելիք յարկին համար տեղւոյն վրայ դրձնալ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։ Հիւանդանոցին յարկից արտը, ուրկէ մաս մը միացնել կ'ուզուի Հիւանդանոցին, նոր չինուելիք յարկը քիչ մը աւելի ընդարձակ և պէտքին համապատասխան եղանակաւ չինելու համար, երէկ դարձեալ քննուեցաւ. այս քննութեան ներկայ էին նաեւ Ճոլնց հիւանդանոցի հոգաբարձութեան ներկայացուցիչները, որովհետեւ այդ արտը նոյն Հաստատութեան կը վերաբերի և հոգաբարձութիւնը մաս մը միայն ծախել կ'ուզէ, գլխաւոր մասը իրեն վերապահելով։ Ձիշդ է որ այս ծախուած մասը՝ միացնելով արդի գետնին, բաւական կրնայ ըլլալ չինելիք չէնքին համար, սակայն հոգաբարձութիւնը յարմար չի տեսներով չէնքերը այդ ասպիսի խճողուած ըլլան. հետեւաբար կ'ուզէ որ հին և նոր չէնքերու մէջ միջոցներ գտնուին, յարմար հեռաւորութեամբ։ Այս արդարացի նկատումներով կ'աշխատուի այդ արտը ամբողջապէս առնել, թէպէտ վերջնական կարգադրութիւնը դեռ չէ եղած։ Սակայն մասնելիք ամենէն կարեւոր կէտը այն է որ, եթէ հիւանդանոցը նոր չէնքով մը աւելի ընդարձակուի, ո՞ր պիտի յանգի պատապարհներու թիւը։ Հիւանդանոցի պաշտօնական տուարը 1102 հոգի ցոյց կուտար երէկ։ Այս թիւը վիճակագրութեան բաժնետոմարի թիւը չէ, այլ հիւանդանոցի մէջ այս պահուս գտնուած պատապարհներու քանակութիւնը կ'որոշէ. պատկառելի թիւ մը ուրկէ յիրաւի պատկառած են հոգաբարձութիւնը և գլխաւորապէս պաշտօնէութիւնը. միայն հաստատութեան ներքին պաշտօնէութիւնն է որ չգտնուիր այս տեսակ աննշան բաներէ և եթէ սանդուղներուն վրայ ալ մահճակալներ դրուին, այդ երկանկիկ մարդերը դարձեալ անկէնէն անտարբեր-ներն են։ Այդ չէ սակայն խնդիրը, ինչպէս կարելի պիտի ըլլայ պատապարհեալ այս յարաճուն վիճակին առջեւ արգելք մը դնել։ Հիւանդանոցը տակաւին որքա՞ն մարդ պիտի ընդունի և թէ այս պատապարհեալ ամենքն ալ, հիւանդ, խելագար, ապուշ եւ կամ ի հօրէ ու ի մօրէ ծոր են։ Հոգաբարձութիւնը այս ամէնը չգիտէ, բայց մեր մէջ մարդ յանձնարարելու և հանրութեան դրամով աս ու ան հոգալու դրութիւնը այնքան յառաջացած է որուն գէմ մաքառիլ կարելի չըլլար։ Տեւ 8—10 օր առաջ 1050 է եղեր պատապարհեալներու թիւը և հիմայ 50 հոգի ալ աւելցեր է, ինչպէս կ'երեւայ։ Արդեօք որքա՞ն դատարկապորոնքներ կան ասոնց մէջ և մինչ ասդին ձրի հաց ուտելու պատրաստ մարդերու հող մը կայ, անդին տուներու մէջ պարզ աշխատութիւններու համար մարդ կը փնտռուի ու չի գտնուիր։ Հիւանդանոցի պարտէզին կանկառները փոխադրելու և ծախելու համար ալ մարդեր կը պակսին եւ այդ պատճառաւ կանկառանոցը փոխանակ 150ի 103 ոսկիի տրուեցաւ այս տարի՝ հակառակ բերքին առատութեան, կ'երեւայ որ այս կարգի աշխատութիւնները խոտելի բաներ են եւ Աստուծոյ օրհնութիւնը ազգին Տանը վրայ բեռ ըլլալուն մէջն է։ Մենք գիտենք թէ այս տեսակ խօսքեր արմատական դարմաններ չեն չարիքին դէմ եւ արմատական կարգադրութիւն մը չիկրնար ընել Հոգաբարձութիւնը, սակայն կը գրենք այն յոյսով որ այդ պատասխանել յանձնարարող եւ ղրկողները գոնէ սթափին եւ մտածեն որ, այս վիճակը այնքան յուսահատական է որ օր մը Հոգաբարձութիւնն ալ կրնայ ձեռնթափ ընել եւ եթէ ինչպէս ուրիշ առիթի մը ըսած ենք, այս պարագաներուն մէջ թաղային աղքատախնամութիւնը չգոհնէ հոգաբարձութեան և կարգ մը հիւանդներ տեղւոյն վրայ չդարմանեն ու չնամանեն, իրենց պարտականութիւնը միակողմանի եւ կամ մէկ խօսքով գէշ կերպով կատարած կ'ըլլան եւ իրենց մասին ալ հանրային համակրութիւնը կը դագրի հետզհետէ։

ՀԱՒԱՆ ԺՈՂՈՎԸ իր վերջին նիստին մէջ Դատական նախարարութեան մէկ պաշտօնագրին ընթերցումէն յետոյ, յետ խորհրդակցութեան իր նիստերը չարունակելու պէտքին առջեւ, յարմար դատեց քննել իր օրակարգին մէջ գրանուած գործերու ցուցակը, ուրկէ նրուաղէմի վերաբերեալ թուղթերը վերցուէլէ յետոյ, տակաւին 60է աւելի գանազան գործեր կը մնան։ Ուստի՝ առանց մասին նախքննութիւն մը կատարելով իրենց կարեւորութեան եւ ըստ որ եթէ կարելիութիւն կայ, ըստ խնդրանաց յիշեալ վարդապետին, պէտք եղածը իգործ դրուի։—3. Նոյնպէս Զօրլուէն տեղւոյն Ս. Գէորգեան Ազգ. վարժարանի տեսուչը գրով մը տեղեկութիւններ կուտար նոյն վարժարանին ուսումնական և եկեմտական վիճակին նկատմամբ։ Խորհուրդը կարդալէ ետքը, արժան դատեց ըստ խնդրանաց ղրկել նոյն վարժարանին՝ խնդրուած կանոնագիրն ու հրահանգները։—4. Պիւզանկի առաջն. փոխանորդ Տ. Գրիգորիս Վ. Պալագեան գրով մը կը վկայէր տեղւոյն վարժարանի ուսուցիչներէն Սիրական էֆ. Պօյաճեանի ուսուցչական ձեռնհասութիւնը և միանգամայն ղրկելով այդ մասին անոր ձեռքը գտնուած վկայագրերու պատճէնները, կը խնդրէր օգնական ուսուցչի վկայական։ Խորհուրդը ուշադրութեան առնելով նոյն գրերը, արժան դատեց ուսուցչական հարցաքննութեանց հրահանգին 25-26րդ յօդուածներուն տրամադրութեանց հետեւողութեամբ տալ նոյն խնդրուած վկայականը։

Խորհուրդը զբաղեցաւ նոյնպէս վանայ Հայկազեան եւ Երամեան վարժարանաց վերաբերեալ խնդիրներով եւ անօրինեց կարեւորը։

ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երէկ նկատողութեան առաւ. Ակնայ Տնտես. Խորհուրդին մէկ տեղեկագիրը՝ ի մասին Սէօքէի (Իզմիր) Սարը Բէմբր գիւղին մօտ Թիւրպէ կոչուած արտին, որ սեփականութիւնն է Ակնայ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն, և որոշեց նախ լսել Գորեան Ծակոր էֆ.ի բացատրութիւնները։ 2. Կեդր. Համաբակալութեան յանձնեց՝ Օրթաքէօյի նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ հաշուոց մասին՝ թաղեցոց ունց դէպտատութիւնները՝ զոր ներկայացուած էր արդի Թաղ. Խորհուրդը։ 3. Նոյնպէս կեդր. համաբակալին քննութեան յանձնեց Գասըմ-փաշայի նախորդ Թաղ. Խորհրդոյ մասաբարութեան տասնամեայ հաշիւները՝ զոր ղրկած էր ներկայ Թաղ. Խորհուրդը։ 4. Որոշեց քննութիւն կատարել Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին հաղորդած եկեղեցւոյպարտուց և պահանջից մէկ ցուցակին վրայ, յետոյ որոշում տալ նոյն Թաղ. Խորհրդոյ այն առաջարկին մասին որով կը փափաքուի անգանձելի պահանջները անվճար պարտուց հետ հաշուեկշռել։ 5. Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ մէկ յայտագրին վրայ, Սիսեան Մխիթար էֆ. ազգ. արոց հաւաքութեան պաշտօնին կոչուելուս Բերայի Թաղին համար։ 6. Պաշտօն յանձնեց Բլատեան Սեպուհ էֆ.ի քննութիւն մը կատարել՝ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդոյ այն առաջարկին վրայ, զոր ըրած էր նոյն եկեղեցւոյ տեփական 6 կալուածոց վաճառման մասին։ 7. Սամաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ մէկ գրութեան վրայ, որոշեց յառաջիկայ նստին հրաւիրել Նաալը-Գաբուի եւ Ալիք-Մէրմէրի Թաղ. Խորհրդոց ատենապետները, լսելու համար անոնց բացատրութիւնները՝ Սամաթիոյ Աղքատախնամին վերաբերող մէկ գատմարին նկատմամբ։ 8. Պէյգողի եկեղեցւոյ հաշուոց վերաբերող տեղեկագիրը կարդաց եւ որոշեց յառաջիկայ նստին հրաւիրել տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետը։ Տնտես. Խորհուրդը ասկէ վերջը չորեքշաբթի օրերը պիտի գումարէ իր նիստերը։

ԱԶԳ.—Վաղը գիւղիս Ս. Եկեղեցւոյն ժողովրդական առթիւ, Ամեն. Մ. Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Նորաչէն եկեղեցիին մէջ և յաւարտ Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել ի հանգիստ ննջեցելոց եկեղեցւոյս բարերար Վեհ. Ջինոր պէյ Մէրամէճեանի ընտանեաց։

Մնամ աղօթարար
ԳԷՈՐԳ Ր.Ճ.Ն. Ա.ՆԱՆԵԱՆ
26 ապրիլ 1903, Ֆէրիքէօյ

Յ. Գ.—Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամ 12։Պատարագի ժամ 2։

ՎԱՂՔ.— Յառաջիկայ կիրակի 27 Ապրիլին, գիւղիս Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ Տէր Յովհաննէս Մկրտեան Աւագ Քահանայ հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել եւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել հանգուցեալ Իլիաս պէյ Զայեանի և եղբօրը Յովսէփ էֆ.ի, անոնց մահուանը տարեդարձին առթիւ. զայս ի գիտութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան կը յանուղուի։ (Կնիք)

Մագրիգիւղ

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

8 Մայիս 1903

Ֆրանս. % (3% Français)	97.85
Րէժի (Tab. Turcs)	374.—
Թօնօլիւք (R, Turque D.)	29.35
Երկաթուղի (Lots Turcs)	134.50
Պանք Օթթ. (Banque Ott,)	594.
Թրանսվաալ (Transwal)	129.50

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸԳԻ արարողութիւնը կատարուեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը փառաւոր կառքի մը մէջ նստած նոյն մզկիթը գնաց, ուր Ուրբաթի աղօթքը կատարուէ վերջը կայս. Պալատ վերադարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին փրանս. դեսպանը, և Թրանսայի կրթական նախարար Պ. Շումիէ Անգլ. դեսպանը, ամերիկեան դեսպանը եւ Ա. Թարգմանը, հելլենական դեսպանը եւ Ա. Թարգմանը եւ 100ի չափ օտարազգի հիւրեր, որոնցմէ ոմանք սենեկապետի էմին պէյի միջոցաւ կայս. մեծարանց արժանացան։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՁՐԻՒՆ.—կայս. հրամանով, առջի օր ձեռնարկուեցաւ Շիրքէթի Այրէնի վարչական խորհրդոյ կազմութեան՝ հետեւեալ կերպով.— Տէֆթէրխանէի վերատեսուչ Զիա փաշա նախագահ, և Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութեան օգնական Ճէմալ պէյ, Անտոն էֆ. Ազարեան, Բ. Դերան իրաւագէտ խորհրդական Գաբրիէլ էֆ. Նորաուսկեան և Մէհմէտ Ալի պէյ՝ անդամ։

ԻՐԱՒԱԲԱՐԱԿԱՆ յանձնաժողովը առջի օր երկրորդ նիստ մը գումարեց Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ։ Նիստը չորս ժամ տեւեց։

ԿԱՅՍ. Ա. ՉՕՐԱԲԱՆԱԿԻՆ զօրահաւաքութեան հրամանները Բ. Դրան կողմէ Սպարապետութեան հաղորդուեցան։ Վիճակահանութեան գործողութիւններն պիտի սկսուի մէկ քանի օրէն։

ՀԱՅԻՆ ԳԻՆԸ.— Քաղաքապետութիւնը մերժողական պատասխան տըւած է հացագործներու դիմումին՝ հացին գինը աւելցնելու համար, քանի որ ցորեններու հիմնուան գիները այդ տեսակ պահանջում մը չեն արդարացներ։

Ի ՊԱՏԻՒ Պ. ՇՕՄԻԷԻ ինչպէս գրած էինք արդէն, առջի գիշեր 50 հոգինոց հացկերոյթով մը տրուեցաւ Ֆրանս. դեսպանատան մէջ։ Ներկայ էին բացի Պ. Շումիէէ և իր հետեւորդներէն, Խորհիւթի արարողապետ Ղալիպ պէյ, Պ. Շօմիէի հիւրասիրած դեր-գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյ, հրամանատար Պէոժէ, Ռէժիի ընդ. տնօրէն Պ. Ռանպէր, իրաւագէտ խորհրդական Պ. կազէ, Պ. Քայռո, Տ. Պոնէթթի, Կոմս տ'Ամառնե, Պ. Օպուանօ, և դեսպանատան ու հիւպատոսարանի պաշտօնատարները։ Հացկերոյթէն ետքը չգիտեմ պարահանդէս մը տեղի ունեցաւ, և տեւեց մինչեւ Նուկէս։ Կոչունքին հրաւիրեալներէն զատ ներկայ էին նաեւ Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշա, Բաղաքապետ Բըտլան փաշա, Երկրագործական նախարար Սելիմ Մէլհամի փաշա, Աբրահամ փաշա. եւ պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, գերեթէ բոլոր դեսպանները եւ Ֆրանս. գաղութին երեւելիներէն ոմանք։

—Պ. Շումիէ երէկ այցելեց «Իւնիօն Ֆրանսէզ», ուր ընդունուեցաւ հրամանատար Պէոժէի եւ Իւնիօնի մարմնին կողմէ։

ՍԸՎԱՋԻ ՄԷՋ եւս Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին օրը ցուցահանդէս մը պիտի բացուի։ Այս ցուցահանդէսը պիտի կազմակերպուի պանդուխտներու հիւանդանոցին մէջ՝ որուն չինութիւնը 5-10 օրէն կ'աւարտի։

—Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է իր կայս. բարեւները հաղորդել Սըվազի կուսակալ Րէչիտ Աքիֆ պէյին, ինչպէս նաեւ իր բարձր գոհունակութիւնը՝ անոր պաշտօնավարութեան մասին։

ԼՐԶՐՈՒՄԻ կուսակալ Նազըմ պէյ քննական պտոյտի ելած է Նահանգին մէջ։

ԳԱՏՐԴԻՒՂի եւ Սկիւտարի յարմար վայրերը նամականատփեր պիտի դրուին, իսկ անգործածելի դարձած տուփերն ալ պիտի նորոգուին, Թղթատարական վերատեսչութեան որոշմամբ։

ՄԱԳՐԱԲԱՂԱԳԻՒՂ ՊԱՐՍԻՒ դեսպան իշխան Միրզա Ռիզա Խանի համար կ'ըսուի թէ ընտրելիներէն մէկն է այս տարուան Նապէլի մրցանակին, իբր բանաստեղծ և խաղաղութեան իբր ջատագով որ «Տաղ խաղաղութեան» անուն քերթուած մը գրած է։ Ինչպէս յայտնի է Նօպէլի մրցանակը հաստատուած է, համաձայն Շուէտացիի մը կամքին, եւ յատկացուած է քաղաքներէ գերբական, գիտական եւ գեղարուեստական ընտրելագոյն հեղինակութիւնները։

ԿԱՐԱՊԵՏ էֆ., Պէյրութի ներքին ապրանաց մաքսատան հաշուակալի Ա. օգնականը՝ Այվալըգի մաքսային անօրէնութեան Ա. քարտուղար անուանուած է։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը որոշեց Աթէնքէն արտաքսել չարագործ Պուլկարները։

ՄԱՐՍԱԾԻՆ քննիչներէ բազկացեալ յանձնաժողով մը՝ հրահանգ մը պատրաստած է զոր վաւերացուցած են Մաքսային Խորհուրդը եւ Մաքսային վերատեսչութիւնը։ Ըստ այսմ օտար երկիրներէ՝ չոգենաւէ չոգենաւ փոխադրուելու համար մայրաքաղաքս բերուած ապրանքներու մասին չոգենաւային ընկերութեանց գործակալներէն երկրորդ քննէչումն պիտի առնուի. փոխադրութիւնը կատարուելէն ետքը, եւ այդ երկրորդ քննէչումին համաձայն հետապնդում պիտի կատարուի։ Ըստ այսմ, փոխադրութեանց վրայ հսկողութիւնը կրկնապատկուած է։ Եւ ասոր իբր ապացոյց, չոգենաւէ չոգենաւ փոխադրելու համար մայրաքաղաքս բերուած ապրանքներուն մէկ կարեւոր մասը առանց մաքսի նեղս մացուած եւ մէկ մասէն ալ կրկնապատիկ մաքսատուրք առնուած է։ Այս հսկողութեան հետեւանքով երեւան ելած է նաեւ թէ օտար երկիրներէ Ռուսաստան բերուած եւ հոն «աքթարմա»եղած ալբոլներ ցամաքի ճամբով Սիրքէճի բերուած եւ մաքսատուրքի ենթարկուած ալբոլներուն մէկ մասն է ըսելով, առժամայ թէզքերէով առանց մաքսի նեղս մացուած են։ Դարձեալ, մաքսային վերատեսչութեան կողմէ մանրի ֆէրասիոյ դիւանին հաղորդուած ուրիշ տեղեկագրով մը՝ յանձնարարուած էր երկրորդ քննէչումի մը առնել եւ հսկողութիւն ի գործ դնել նաեւ «աքթարմա»ի միջոցաւ օտար երկիրներ ղրկուելու համար՝ օտար երկիրներէ մայրաքաղաքս բերուած առեւտրականապրանքներէն։ Անցեալները Հելլէն չոգենաւով փոխադրուած ալբոլները իրենց որոշեալ տեղը ղրկուած ըլլալը չհաստատուելով, կրկնապատիկ մաքսատուրք առնուեցաւ և առնոր Հանր. Պարտուց վարչութեան վերաբերող մասը որուեցաւ հարկ եղած տեղը։

ԱՒՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Բարձր. Խորհրդոյ որոշմամբ, առջի օրուընէ սկսեալ 48 ժամուան քարանթինայի ենթարկուած են Բոս-Սայիտի ժամանուները, ինչպէս նաեւ հակառեհման եւ նաւերու մէջ մուկերու ջնջման վերաբերող 180րդ չրջաբերականին տրամադրութեանց։

—Բոս-Սայտի մէջ մայիս 6ին ժամատասէ մէկ նոր դէպք պատահած է։

—Մայիս 6ին քոլերայէ 2 դէպք Դամասկոսի մէջ։

ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ.— Այս միջոցին չատ կը խօսուի խորհրդ. անանկութիւններու մասին եւ խնդիր կայ յատուկ օրէնք մը հաստատելու այն անխիղճ վաճառականներուն դէմ, որոնք առուելի կամ նուազ խարդախ անանկութիւններով այնքան վնաս կը հասցնեն առեւտրական հրապարակին։ Այս մասին կարգ մը ծրագիրներ ուսումնասիրուելու վրայ են, որոնցմէ մէկն է փաստաբան Պ. Բաբիւնը, զոր Բ. Դուռը պատկանեալ պաշտօնատան ղրկած է եւ որ միւս կողմէ այժմ ուսումնասիրելու վրայ է Պոլսոյ առեւտրական սենեկին կողմէ։ Այս ծրագիրը 17 յօդուածներէ կը բաղկանայ եւ կարեւոր պայմաններ կը պարունակէ խարդախ անանկութիւններու եւն. դէմ։

—o—

ԲԵՐԱԹԻ մէջ բնակող Ցովհաննէս և իր կինը Զաթիկ, մէյմէկ տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցան, կեղծ թուղթերով տուն մը իրենց սեփականացնել ուզելնուն համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺի ցնցումներ զգացուեր են, չորեքշաբթի գիշեր՝ Շապին Գարահիսարի մէջ, արեւելքէն արեւմուտք ուղղութեամբ։ Վնաս չկայ։ Երեքշաբթի գիշեր՝ Սկիւտարի մէջ, արեւմուտքէն արեւելք ուղղութեամբ։ Երկրաշարժի նոր ցնցում մը Մալազկերտի մէջ։

ՈՍԿԵՂՋԻՒՐի չոգենաւներէն մէկը էյտզ գացած ատեն, ճամբան նաւակի մը հանդիպելով երկու կոր ըրաւ զայն։ Նաւավարը թէեւ ծովը բնկաւ, բայց ազատուեցաւ։

ՀՐՁԻՒ.—Մեծ-Շուկային գլուխը, Իսքէնտէր Պօղոսի մօտ վերջերս պատահած հրդեհին մասին քննութիւն մը բացուած էր, որմէ տեսնուած էր թէ այրած կօշկակարի խանութներէն Գէորգինը 800 ոսկիի եւ Մինասինը 80 ոսկիի ապահովագրուած էր։ Ցիշեալները ձերբակալուած են, որովհետեւ հաստատուած է թէ ապահովագրութեան նորոգութենէն երեք օր ետքը պատահած է հրդեհը։

ԹՈՒՐԱՆի Թահսիլի գիւղին մէջ պատահած հրդեհէ մը երիտասարդ մը և մանկամարդ կին մը ողջ ողջ այրեր են։

ՑՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.— Նիքսարի (Սըվազ). Քէլբէտ գիւղը, տեղատարափ անձրեւներէ յորդելով, երկու գիւղեր և դաշտեր ողողեր է։ Կանքի կորուստ չկայ։ Տարէնտէի մէջէն հոսող գետը ալ յորդելով դաշտերու, պարտէզներու և տուներու մեծ վնաս պատճառեր է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ 7 մայիս —Իտալիոյ թագաւորին՝ Բարիզ, եւ Ֆրանսայի հանրապետութեան նախագահին՝ Հռոմ այցելութեան թուականները որոշուած չեն վերջնապէս։ Բանակցութիւնները կը չարունակուին այս մասին։

—Իտալական Թերթերը կ'ըսեն թէ Վիւէլմ կայսր Վատիկան ըրած այցելութեան տրուած հանդիսաւորութիւնը լաւ տպաւորութիւն յառաջ բերած չէ Քաւերիինալի մէջ։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ կարծիք կայ թէ այս ուղեւորութեան քաղաքական արդիւնքը բոլորովին բացասական է։

ՐԻՇԹՈՒ.—Կոմս Աքօնեի բացակայ ըլլալով, դեր-նախագահ Պ. Տաճիէլ չկրցաւ զսպել երեսփ. ժողովին մէջ պատահած ծայրայեղ ժիւոր մը։ Հարկ եղաւ նիստը դադրեցնել։

ԼՈՆՏՈՆ.— Գանձային պաշտօնատունը հրատարակեց Թրանսվալի պատերազմին ծախքերուն վերաբերեալ թուղթերը։ Ամբողջ գումարը 211 միլիոն ոսկերկիի կը հասնի։

ՐԵՆԵՐՄՈՒՐԻ.— կը հաւաստուի թէ Միխայիլ Ալեքսանդրովիչ Մեծ-Դուքսը պիտի ամուսնանայ Քսենոզի դուքսին աղջկան հետ։

ՊԵԼԿՈՍ.— Երեսփ. ժողովին յառաջիկայ ընտրութեանց արդիւնքը կը յուսացուի թէ նպաստաւոր պիտի ըլլայ այժմ իշխանութեան վրայ գանուող կուսակցութեանց։

ԲԱՐԻԶ.— Պատժական գատարանը 16 Բաքուէն կրօնաւորներ 25ական ֆրանկ տուգանքի գատապարտեց, միաբանութեանց օրէնքին անսաստելնուն համար։

ՏՕՆԱՄՈՒՏԻՆԿԻՆ.— Վիւէլմ կայսրը հոս հասաւ, և ընդունուեցաւ Ֆիւրթէնպէրկի իշխանին և իշխանութեանց կողմէ։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 8 Մայիս.— Պ. Տէլքասէ յայտարարեց թէ Ռուսիոյ զինակցութիւնը կը բաւէ Ֆրանսայի, բայց այդ զինակցութիւնը արգելք մը չէ որ ուրիշ մերձեցումներ տեղի ունենան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Երեքշաբթի օրը ժողով մը տեղի պիտի ունենայ Լոնտոնի քաղաքապետարանին մէջ, ուր խորհրդակցութիւններ պիտի կատարուին նախագահ Լուպէի ընդունելութեան մասին։

ԲԵՐԱՅԻ ԵՒ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Մեր այն բաժանորդները որոնք առաւօտները ժամը 7էն մինչև 8½ (Ը. ե.) կանոնաւորապէս չեն առներ իրենց թերթը, թող հաճին իմացնել մեզի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	32.05
Ամենէն բարձր գինը	32.18½
Երէկուան վար գինը	32.05

ՐՈՒՄԵԼԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ Ֆր.	122.62½
Երէկուան բարձր գինը	123.50
» վար »	122.62½
Բարաթ	» 432.
Լիժիթանէն Բրէտի Ֆոնսիէ	» 265.50
Լոնդրա Ֆր.	83.
Շերքէթը Խայրիյէ Լ. Օ.	30.
Պանք Նաս. Կրէա. Ֆր.	420.50
Թրամվայ բաժնեմուղթ Լ. Օ.	6.10
» պարտաթուղթ Ֆր.	493.
Թրանսվաալ Ֆր.	130

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Մէճիտիէ արծաթ Ղ.	108.08
Անգլիական ոսկի	109.39
Ֆրանսական ոսկի	87.19
Բրիտից	51.02
Բօլ	90.
Բաւպէլ թղթադրամ	8.64
Լանտոն 3 ամիս	111.
Բարիզ	22.75

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ 7 Մայիս

Բրէմէր Լիմոէ	1078.
Իտալ. Ռանթ	103.65
Օսմ. Մաքս	479

ՊԵՐԼԻՆ 7

Բաւմ. երկթ.	130.75
Բուբլի (100ը)	216.20
Փոխանակագիր Լոնտոնի վրայ	20.29

ԼՈՆՏՈՆ, 7

Անգլ. գօնս.	92.56
Օսմ. Թոնս. սէռի B.	59.25
» » » C.	31.50
» » » D.	29.25
Պանք Օթթօման	13.87
Զէք Լոն. ի վրայ	25.35

ՎԻԵՆՆԱ 7

Բաւմ. երկթ.	117.75
Օսմ. Բէժի	345.

ՇԱԳԻԿ չգտաթթերին այսօրուան թիւը հրատարակուեցաւ ճոխ եւ չտեսկան բովանդակութեամբ։

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՇԴ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332,000,000 ՖՐ. ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114,000,000 ՖՐ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐ.

Սոյն ընկերութեան պայմանները Թուրքիոյ մէջ գործող միւս ընկերութեանց պայմաններէն ամենէն նպաստաւորներն են։— Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով եւ անմրցելի գիներով = ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց չահաբաժինի մասնակցութեամբ եւ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ փոխարժէ սակերով, որպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանչ աղայոց դրամագլխի կազմութեան և ցմահ զան Ջէի տարեթոշակներու։ Կ'արժէ ուրեմն ոյլուր ապահովագրուելէ առաջ անգամ մը ընկերութեանս պայմանները աչքէ անցընել։— Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել ընկերութեանս գրասենեակը, ՊՈԼԻՍ, ՊԱՐՆԱԹԱՆ ԽԱՆ

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ *Դեր-գործակալութիւն։ Ղալաթիա, Ինայէթ խան, Ն. 10։* ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՌՈԲԷՐ Ն. ԹԱՐՆԱԹԱՆԻ

200 ԻՔԻՆԻՋԷ ԳԱՐՇԸ ՊԻՐ

Մաղազամըզ՝ լիքիտասիօն խաէն Թախմինէն 200 մաղազայա թէնզիլաթ նէ սուրէթլէ իճրա խուլունտիկինի կէօսթէրէճէք տիր։

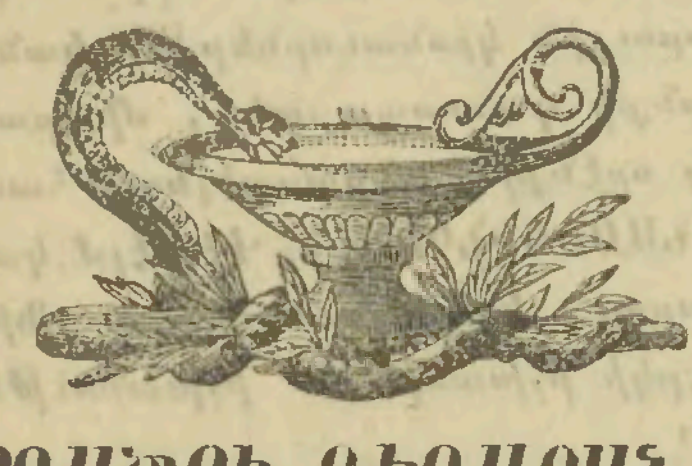
Իշպու Նիսանըն 21ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն սաթըլչա պաշլանըլաճագ տըր.

Մէվսիմլիք գումաշլարտան վէ խուսուսիյլէ ախիրէն Եվրօպատան սուրէթը մախսուսէտէ կէթիրթիկիմիզ «Նուվօթէ» մալլէրինտէն օլարագ իպէքլի, եռւնլուվէ բամուգլու գումաշլարըլա հազըր պէչիլմիշ պլուզլար, էթէքլէր, էլտիվէնլէր, մէնտիլլէր, գօրսէլէր, չիմտիյէ գատար նամէսպուգ սուրէթտէ էհվէն ֆիյաթըլա մէվզրի ֆիրուխթէ վազ խօնէճէկիմիզի մէհթէրէմ միւշթէրիլէրիմիզէ թէպշիր էյլէր, վէ մաղազամըզը թէշրիֆ պույուրաճագ զէվաթը քիրամ մալլէրին նէֆասէթի նտէն մէմնուն գալաճագլարը կիպի, ֆիյաթը հազըզիլէրինտէն անճագ նիւզտէ էլլիսիյլէ իշթիրա խաէճէքլէրինի գօլայլըգլա միւշահէտէ պույուրաճագլար տըր

ԱԹԻՏԷԲԻ ԷՇՑԱԼԱՐԱ ՏԻԴԳԱԹ ՊՈՒՅՈՒՐՈՒՆԸԶ

Ֆանթէզի բէբէքլի.— *Աչըգ րէնքլէր պուզալըգ վէ էսվապըլը մախսուս ֆիյաթը ասլիյէսի արշընը 7 ղրշ. իքէն լիքիտասիոնտա*	Ղրշ. 3.30	Եռնիւ.— *Տիւզ վէ ֆանթէզի սաֆի եռւն էնլի գումաշլար 6տան 9 ղշ. իքէն լիքիտասիոնտա 5 վէ 3.20 վէ*	Ղրշ. 2.	*բօլում թօբու 35 մէթրօլըգ ֆիյաթը ասլիյէսի 130 ղշ. իքէն լիքիտասիոնտա*	Ղրշ. 75.
Տէֆթա ֆանթէզի.— *Գըյմէթը սահիհէսի արշընը 8 վէ 10 ղշ. իքէն, լիքիտասիոնտա ալթը վէ*	5.	Էբամին.— *Ընվաի ֆանթէզի եռւնլէ իպէք գումաշլար 8տէն 13 ղշ. իքէն, լիքիտասիոնտա*	6.20	6500 ճագըր կէօմլէք վէ պլուզալար.— *Շիմտիյէ տէկին էմսալի կէօրիւլմէմիշ ֆըրսաթ 25.30 ղշ. իքէն լիքիտասիոնտա*	9.
Տայյօր բէբէքլի.— *Միւթէասսիր րէնկլէրտէն իպէքլի չարշաֆլըգլարա վէ էսվապըլը մախսուս սաֆի իպէք գումաշլար գըյմէթի հազըզիյէսի արշընը 9 տէն 12 ղշ. տէյէրինտէ իքէն լիքիտասիոնտա 8.20 վէ*	7.20	Տէֆթա.— *Սօն մօտալարտան եռւնլէ իպէք ֆանթէզիլէր պէօյիւք պիր թէնզիլաթըլա լիքիտասիոնտա 8 ղշ.տան իթիպարէն*	8.	Էթէքլիքլէր.— *Իփլաս խաէն պիր թիճարէթխանատան ալըրգըմըզ արքէլմիշ հարէլի վէ իպէքլի էթէքլիքլէր, 60 ղշ. իքէն, լիքիտասիոնտա*	18.
Տէֆթա սաֆի բէքր.— *Ընվաի տիւրլիւ չէշիտլէր արշընը 12 տէն 20 ղշ. սաթըլմագտա իքէն. լիքիտասիոնտա 12.20 վէ*	9.20	Պասմալար վէ զէֆիրլէր.— *Ընվաի տիւրլիւ վէ սօլմազ ճինսլէրտէն լիքիտասիոնտա 1 ղրուշտան իթիպարէն*	1.	Մէնտիլլէր.— *Ինկլիզլի, մարգալը վէ քէնարը մէնտիլլէր ֆիյաթը 60, 100 փարա տէյէրինտէ իքէն, լիքիտասիոնտա 60 փարա, 1 ղշ. վէ*	20
Խաս աղըր բէքլի.— *Սօն «նուվօթէլէր» արշընը 15 տէն 30 ղշ. գըյմէթինտէ իքէն, լիքիտասիոնտա 16, 14, 13.20 վէ 11 վէ*	11.	Լիւքսօր.— *Սօն սիսթէմտէ իմալ օլունան պասմալար իւլ քալին տահա բարլագ՝ ֆիյաթը հազըզիսի 4, 6 վէ 8 ղշ. իքէն, լիքիտասիոնտա 4, 3 վէ*	2.20	Էլտիվէնլէր.— *Ֆիլտիքօս իպէքլի էլտիվէնլէր 9 ղշ. իլէ 15 ղշ. իքէն, լիքիտասիոնտա չիֆթի 3 վէ*	2.
Չիչէքլի ֆուլար.— *Սօն մօտատան չէշիտ վէ րէնկլի հարը ֆիյաթըլա թէնզիլ օլունան մալլէր լիքիտասիոնտա 5 ղրուշտան իթիպարէն*	5.	Պաքիսգա.— *Պիր էյի ճինստէն տօնլուգլա մախսուս վէ թօբը 26 արշընլըգ ֆիյաթը ասլիյէսի 35 ղշ. իքէն,*	22.20	Տէֆթա տէրի էլտիվէնլէր.— *Իչի իպէքլի ասթար 25 ղշ. լըգ մալ իքէն, լիքիտասիոնտա*	8.
Խալիս ծաքօն բօնժէ.— *Ընվաի րէնկլէր 6 ղշ. իքէն լիքիտասիոնտա*	3.20	Ֆրանսըզ պաքիսգասը.— *Պիրինճի նէվիւն խալիս Ֆրանսըզ մասասրօլ-*		Գօրսէլէր.— *Էն ալէլա ճինստէն սօն մօտա Ամէրիգա գօրսէլէրի 60 վէ 120 ղշ. իքէն, լիքիտասիոնտա 30 վէ*	12.

ՖԻՅԱԹ ՖԱԹԻՀ ՄԱԳԹՈՒ. *Թիւնէլին պէօյիւք մաղազալարը Պէյօղլունտա Թիւնէլ գարշըսընտա 2 նիւմէրօ մաղազատա*

ՀՈԳԱԾՈՒ ԴԵՂԱՐԱՆ ՄԸ

Պահճէ Գափու, Իւթի ՊԱԶԱՐԻ ԳԵՂԱՐԱՆԸ, որ 1760 թուականին հաստատուած է մինչեւ այսօր հանրութեան վստահութիւնը կը վայելէ իր ընծեռած դիւրութիւններով եւ գեղերու կանոնաւոր ու վայրկենական մատակարարութիւնով։

Նոյն գեղարանին տէրը, Պ. Թիւլպէնտճեան, ուզելով նոր դիւրութիւն մը տալ իր յաճախորդներուն, ժամանակիս գիտական պահանջումներուն համաձայն նոր կարգադրութիւն մը ըրած է, որուն համեմատ հետեւեալ ծանօթ մասնագէտ բժիշկները յանձն առած են որոշեալ ժամերու մէջ այցելել իր գեղարանը եւ դարմանել դիմող հիւանդները։

ՏՈՔԹ. ԳՐԻԳՈՐ ՃԷԼԱԼ, *վկայեալ Բարիզէ, Զորեքշաբթի օրերը կէս օրէն վերջը կը դարմանէ զանազան հիւանդութիւններէ զատ, մորթային ախտեր։*

ՏՔԹ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ, *վկայեալ Լօզանի համալսարանէն, նախկին բժիշկ Սըրիի (Cery) ջղային հաստատութեան (Զուիցերիա), մասնագէտ ջղային եւ մտային հիւանդութեանց։ Բշ. եւ Եշ. օրերէն զատ, ամէն օր կէս օրէն սկսեալ 2 ու կէս ժամ, կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։ Իսկ Ուրբաթ օրերը մինչեւ կէսօր աղքատները ձրիաբար։*

⁂ Դեղարանիս մէջ պատրաստ կը գտնուի նաեւ միջատապան փոշիի ճոխ մթերք մը, յատկապէս բերուած։

Պ. ԹԻՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ
Տէր Պահճէ Գափու Համիտիյէ Ճատտէսի, 32 թիւ ԻՒԹԻ-ՊԱԶԱՐԻ *դեղարանին։*
24-4

ԳԱՑԸԳԻՒՂԻ

Նաւամատոյցը ամէն օր կը գտնուի Սուրհանդակը։ *Բայց Գատըգիւղցիները փափաք յայտնած էին որ գիւղին մէջ կեդրոն տեղ մըն ալ գտնուի Սուրհանդակը։ Այս փափաքին գոհացում կուտայ Գատըգիւղի կայի ընկերութեան դիմացը, դեղավաճառ. Տրդատ էֆ., որուն մթերանոցը օրուան ամէն ժամուն կը գտնուի Սուրհանդակը։*

ԴԱՇՆԱԿ

ԲԵՐԱ, ԵԷՆԻ ՉԱՐՇԸ ԹԻՒ 8

FERD. THÜRMER

Successeurs-propriétaires, Thürmer frères de deux fabriques de Pianoforte usine à vapeur sise à Meissen en Saxe (Allemagne) fondé en 1834, produisant 1750 Pianos par an, ont l'honneur d'informer l'honorable public qu'il viennent d'établir à Constantinople, Péra, rue Yéni Tcharchi n. 8. un magasin de vente dans le quel les Pianos Thürmer, qui rivalisent avec ceux de meilleurs production de l'univers seront vendus aux prix de fabrique, avec la seule augmentation des dépenses du transport de la fabrique, jusqu'au Magasin de Pèra Par ce fait tous ceux qui acheteront un Piano Thürmer trouve ront l'avantage d'avoir un Instrument de la meilleure qualité sous tous les points de vue et à bon marché, garantis, et profiteront du bénéfice que tout marchand de Pianos doit augmenter sur le prix de fabrique pour son gain.

Mr. M. Benda, mon gérant à Constantinople en sa qualité de fondé de pouvoirs signera, 24-21

PP. Ferd. Thürmer
A. BENDA

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ. ԵՐՄԷՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլիս, Սուլթան Համամ, Թոփալեան խան

Թոփալեան խանի յիշեալ մեծ վաճառատունը որ հանդերձեղէնաց վաճառատուններուն էն հինը և էն նշանաւորն եղած է, բնաւ իր անունը և տեղը փոխած չէ, և իր տէրը, Գ. Երմէնեան վաճառատան գործառնութեանց մէջ ա՛լ աւելի կանոնաւորութիւն մացուցած է։

Կը ծանուցուի յաճախորդներուն թէ Թոփալեան խանի շրջակաները զանազան անուններով և վերջերս բացուած հանդերձեղէնաց վաճառատուները Գ. Երմէնեան և Ընկ. վաճառատուներուն հետ ո և է արաբերութիւն և կապակցութիւն չունին։ Հետեւաբար յաճախորդները կը հրաւիրուին դիմել Թոփալեան խանի վաճառատունը։

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է

Լ.Ա. ԿԱՐՏԻԷՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
26 ԱՎԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՊԷՐԱ ՓԱՐԻԶ

Շատ նպաստաւոր պայմաններով և գիներով կ'ապահովագրէ տուներ, խաններ, մթերանոցներ, գործարաններ եւն. եւն., ինչպէս նաեւ անոնց մէջ գտնուած ապրանքները և կարասիները՝ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ.

Արագ եւ կանոնաւոր վճարումներ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ ՏՆՕՐԷՆ

ԷՐՆԷՍԴ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ, 67

Գոհացուցիչ քօմիսիօններ կը տրուին ծանօթ միջնորդներու։ Տնօրէնը գործակալներ կուզէ այն քաղաքներուն մէջ ուր ներկայացուցիչ չունի։ Լաւ յանձնարարագրեր կը պահանջուին։ 52—24

ՅԱԿՈԲ ՏԻԼԻՄԷԹԻՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պոլիս, Մահմուտ Փաշայի գլուխը, 271

Վաճառատանս մէջ կը ծախուին հարսնիքի համար ամէն տեսակ չաքարեղէններ և ըմպելիներ, ինչպէս նաեւ երեկոյթներու և անուան տօնախմբութեան օրերու համար տեսակ տեսակ չաքարներ և ըմպելիներ։

Անուշեղէններու յատուկ գործարան մըն ալ ունենալով վաճառատունս յանձնարարուած անուշները եւ զանազան չաքարեղէնները մեծ ուշադրութեամբ կը պատրաստուին վաճառատանս մէջ։ Կը գտնուին նաեւ ֆոնտան եւ ուրիշ տեսակ չաքարներու ճոխ մթերքները։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք մեծ փութով կը կատարուին։ Գինները չատ աժան են։ 104—46

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ Ը ՆԿ

NORTH BRITISH & MERCANTILE — ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800 ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	*Անգլ. ոսկի*	
Պահեստի դրամ	15,722693	»	»
1901ի հասոյթը	3,308,106	»	»

NORTHERN INSURANC COMP — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ — ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836ԻՆ

Դրամագլուխ	3,000,000	*Անգլ. ոսկի*	
Պահեստի դրամ	5,898,800	»	»
1901ի հասոյթը	1,332,600	»	»

Այս ընկերութիւնք հաւաքաբար իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան հսկայ դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններ կ'ընդունին շէնքերու, կարասեաց, վաճառքի եւն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ՔԱՆ ՈԵՒԻՑԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ.

Վճարմունք արդարութեամբ անմիջական եւ առատաձեռնութեամբ կը կատարուին

Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ՈՒԹ ՄԻԼԻՈՆ *Անգլ. ոսկին կ'անցնի*

ՄԱՐԻԹԱՅՄ — MARITIME INSURENCE Cie

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 130000

Այս ընկերութիւնն եւս շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջ բեռցուած ապրանքներն և դրամածրարներն չյիշեալ նաեւ ամենուրեք թղթատարով ղրկուած ինչքերը խիստ չահաւէտ եւ օգտակար պայմաններով կ'ապահովագրէ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ, Գ. Ց. ՍԵՐՈՒԲԵԱՆ.— *Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի Փաշա խան թիւ 22։*

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 մարտ 20ի կայս. Ուքազով արտօնուած կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ, իրեն յատուկ շէնքը։ Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ'ընդունի ԿԵԱՆՔԻ *վրայ, և* ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, *ցկեանս ապահովագրութիւն* ՇՈԳԵԿԱՌՔՈՎ ԵՒ ՇՈԳԵՆԱՒՈՎ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ, *ինչպէս նաեւ* ՀԱՅԵԼԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ *կոտրուելուն դէմ։*

Ընկերութեան դրամագլուխն է ամբողջովին վճարուած	10,666,667	Ֆրգ.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000	»
Ընկերութեան ապահովագրուողներուն վճարուած դրամագլուխ եւ վնասուց հատուցում	249,400,000	»
1901 տարւոյ մէջ գանձուած ապահովագին և տոկոս	54,000,000	»

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Ֆիննիըն Ընկերութեան յԱրեւելս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ — *Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար* ԹԷՕՏՕՐ ՌԷԲԲԷՆ

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 103

ՔՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԹԷՓԷՆ

ՄԻԼԻՈՆԸ

19.

—Բայց այն ատեն, ե՞րբ Բարիզ պիտի երթայ տօքթ. Լըռուայէն։

—Այս նամակը ստանալուն հետեւեալ օրը։

—Անիմա՛ստ բան է ատ։

—Ինչո՞ւ համար։

—Որովհետեւ երկու բաներ կան։ Նախ՝ կամ այն է որ տօքթորը ճիշդ ժամանակին պիտի հասնի ժամադրութեան և, այս պարագային մէջ, Բոնթուանի մօտ պիտի գտնէ եղբօրս կողմէ յանձնարարուած վստահելի անձը, և կամ նամակը ճիշդ ժամանակին չպիտի ստանայ և հետեւաբար չպիտի երթայ որոշեալ տեղը. այն ատեն եղբայրս հետեւեալ օրը Պրիէնուա պիտի վազէ, այս յապաղման պատճառը հասկնալու համար։

—Ատկէ բան մը չ'ելլար։

—Կամաց կամաց կը հասկնամ, և կը սպասեմ կոր վերջին բառին։

—Այդ վերջին բառը ահաւասիկ.— քու եղբայրդ տեղեկութիւն չունի բընաւ կարդացած այս նամակէդ։

—Եղբայրս տեղեկութիւն չունի՞ մի։

—Այո՛։

—Իրա՞ւ կ'ըսես։

—Ճշմարի՛տ։

—Բայց, ըսել է այս նամակը ինք չէ՞ գրած։

—Այո՛, եղբայրդ չէ որ գրած է այս նամակը։

Ժոռժ նորէն ձեռք առաւ նամակը և մէկ քանի վայրկեանի չափ խորին ուշադրութեամբ մը քննեց գիրը։

—Օ՛հ, օ՛հ, կարելի՛ բան չէ աս, ըսաւ յետոյ, կարելի բան չէ, նմանութիւնը անկարելի է որ այս աստիճանին հասցուի, միայն ինք կրնայ գրել այս գիրը։

—Ասիկա կ'ապացուցանէ թէ իմ գործածած մարդիկս որքան ճարտար են... Անգամ մըն ալ կրկնեմ, կը լսե՞ս կոր, այս գիրը եղբօրդ գիրը չէ՛։

—Կը հաւատամ խօսքիդ, քանի որ այդքան կը պնդես, բայց ո՞վ է որ ա՛յդքան գերազանց վարպետութիւն մը կրնայ կոր ի գործ դնել։

—Ե՛ս, մի՛ միայն ե՛ս կրնամ գտնել ատանկ մարդիկը, պատասխանեց Բլոտիա հպարտութեամբ,— Գեղագրութեան ուսուցիչ մը կը ճանչնամ որ ատանկ փորձերու մէջ իր անմխտելի կարողութեան ապացոյցը տուած է։

—Իրաւ որ ճարտար մարդ, ըսաւ Ժոռժ խնդալով, ատանկ մարդ մը մեզի պէտք պիտի ըլլայ, գիտե՞ս, երբ օր մը պէտք ըլլայ կեղծ կտակագիր մը պատրաստել։

—Աղէկ որ ըսիր, պատասխանեց Բլոտիա, կը կարծես որ չէ՞ մտածած ես։ Ատառած տար և չկորսնցնէի իմ գեղագիրս... Մինակ այս նամակին համար սակայն տասը ոսկի տուի...

—Ո՞ւր տեղէն գտար գրութեան օրինակը։

—Քու Թուղթերուդ մէջէն դուրսին մէկ ձեռագիրը գտայ, անկէ օգտուեցայ։

—Շնորհակալութիւններս, սիրելիս, մէկ բան մը կայ սակայն որ մտահոգութիւն կը պատճառէ ինծի։

—Ինչ։

—Դուքսը կը նայիս ճի՛շդ այն օր Պրիէնուա կ'երթայ՝ ուր այս նամակն ալ տօքթորին ձեռքը կը հասնի։

—Ատիկա անկարելի բան մը չէ, չիտակը խօսելով, բայց մենք հազար տեսակ միջոցներ ունինք որպէս զի այդ բանը չպատահի։ Արդէն Սիմիոնին ամիսը անգամ մը Պրիէնուա կ'երթար, այն ալ որոշեալ ժամանակներու մէջ։ Արդ, իր վերջին այցելութիւնը դեռ անցեալ շաբթու ըրաւ, ճիշդ որ ես վազը խուսափեցի Բորթիչէլլին ալ կը տեսնեմ որպէս զի քու եղբայրդ զբաղեցնէ։

—Աքանչելի, այս պարագային, պատճառ մը չկայ որ մենք այս նամակը չղրկենք վաղն իսկ, գործը մինչեւ հետեւեալ օրը վերջացնելու համար։

—Շատ առաջ մ'երթար,... Անհրաժեշտ գործիքի մը պէտք ունինք նախ և առաջ, վստահելի մարդու մը, սանկ աւազակի մը՝ որ մէկ քանի ոսկիի համար անխղճօրէն մէջտեղէն վերցնէ ծերունին և պզտիկը։

—Ատանկ մէկը գտնել դիւրին չէ։

—Կը սխալիս։

—Գիտե՞ս թէ ուրտեղէն պիտի գտնենք այդ մարդը։

—Այո՛, բայց ես չեմ կրնար անձամբ երթալ փնտռել, դուն պիտի ընես այդ բանը։

Ժոռժ ընդդիմացող շարժում մը ըրաւ։

—Է՛հ, սիրելի բարեկամս, յարեց Բլոտիա, գէ՞շ կուգայ կոր քեզի մէկ անգամ մը գոնէ գործել, երբ ես այնքան գործեր տեսայ։ Պէտք է գիտնաս թէ այն ձեռնարկին առջեւ որ ես կ'ընկրկիմ, դուն հարկ է որ տեղս անցնիս։

—Ինչ որ ուզես պիտի ընեմ, մըմընջեց Ժոռժ... Ըսէ՛ նայիմ ընելիք...

—Օ՛ն ուրեմն, նախ պիտի ծպտիս։

—Ե՞րբ, ա՞յս գիշեր։

—Անմիջապէս, տակաւին ժամը տասն է։

—Թո՛ղ ըլլայ, բայց ի՞նչպէս պիտի ծպտիմ։

—Ամէնէն բնական եղանակով։

— Բայց հոս բան մը չկայ հագնելիք։

(Շարունակելի)

"ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ„Ի

ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

կը տպուին ամէն տեսակ

ՏԱՃԿԵՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԵՒՆ.
ԳԻՐՔԵՐ, ՑՈՒՑԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴՆԵՐ
ՆԱՄԱԿԻ ԳԼՈՒԽՆԵՐ
ԵՒ

ԶԱՆԱԶԱՆ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾ

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է

կէս օրէնվերջ բերբը առաւօտները
եղեւան ճամար